

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Oide

Athraitheoirí atá Muiníneach agus Acmhainneach a Chumasú

*OSSP a Theagasc don
tSaoránacht atá Gníomhach
agus Eolach*

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Sonraíocht le haghaidh OSSP

'Tugann OSSP....deis do scoláirí muinín, acmhainneacht agus braistint ghníomhaithe a thógáil de réir mar a ghlacann siad páirt i ngníomhartha agus a cheanglaíonn siad le pobal níos leithne ag obair chun todhchaí a thógáil a bheidh níos cothroime, níos córa agus níos inbhuanaithe.'

Sonraíocht le haghaidh sa tSraith Shoisearach, l. 4

Cúrsa Gearr
Oideachas
Saoránach, Sóisialta
agus Polaitiúil
(OSSP)

Sonraíocht le haghaidh sa tSraith Shóisearach

Seisiúin an lae inniu

Oide

Seisiún 1:

Fiosraigh cad is athraitheoir ann agus an dóigh chun tacú le scoláirí le bheith ina n-athraitheoirí dearfacha.

Seisiún 2:

Ag fiosrú saincheisteanna OSSP go mion agus ag tacú le scoláirí maidir le Gníomh Saoránachta

Seisiún 3:

Ár scoláirí OSSP a spreagadh, a chumhachtú agus a chumasú chun dul i ngleic le saincheisteanna íogaire.

Sos caife

11.00 – 11.20

Lón sos

12.30 – 13.30

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Athraitheoirí Muiníneacha a Fhorbairt: OSSP a nascadh le Gníomhaíocht Phobail

Cad is athraitheoir ann a fhiosrú

Smaoinigh ar an dóigh chun tacú le scoláirí a bheith ina n-athraitheoirí dearfacha trí ghníomh saoránachta

Cé hiad na hathraitheoirí?

Oide

Iacu leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Cé hiad na hathraitheoirí?

Oide

OSSP agus ráitis foghlama

Oide

CREAT DON TSRAITH SHÓISEARACH

Nuáil agus Sainiúlacht
Innovate Lead Strength Enhance each other

NCCA
National Council for Curriculum & Assessment

Ráitis Foghlama

- 1 déanann an scoláire cumarsáid éifeachtach le roinnt meán agus i réimse comhthéacsanna sa T1*
- 2 déanann an scoláire éisteacht, labhairt agus léitheoireacht sa T2* agus i dteanga amháin eile ag feibhéal inniúlachta atá ag teacht lena c(h)umas féin
- 3 déanann an scoláire réimse leathan téacsanna a chruthú, a mheasú agus a léirmhíniú
- 4 cruthaíonn agus cuireann an scoláire i láthair saothair ealaine agus tuigeann sé/sí an próiseas agus na scileanna atá i gceist
- 5 tá feasacht ag an scoláire ar luachanna pearsanta agus tuiscint ar phróiseas chun cinntí morálta a dhéanamh
- 6 tá meas ag an scoláire ar an mbealach ina gcuireann luachanna, creidimh agus traidisiúin éagsúla leis na pobail agus leis an gcultúr ina gcónaíonn si/sé
- 7 tá meas ag an scoláire ar a bhfuil i gceist le bheith ina s(h)aoiránach gníomhach, le cearta agus dualgais i gcomhthéacsanna áitiúla agus i gcomhthéacsanna níos leithne
- 8 tá meas ag an scoláire ar an oidhreacht áitiúil, náisiúnta agus idirnáisiúnta agus tuigeann sé/sí an tábhacht atá ag an ngaol idir eachtraí atá thart agus eachtraí reatha, agus na fórsaí is cúis le hathrú
- 9 tuigeann an scoláire bunús agus tionchair ghnéithe sóisialta, eacnamaíocha agus comshaoil an domhain mórthimpeall uirthi/air
- 10 tá an fheasacht, an t-eolas, na scileanna, na luachanna agus an t-inspreagadh ag an scoláire le maireachtáil go hinbhuanaithe
- 11 déanann an scoláire gníomh chun a leas féin agus leas dhaoine eile a chosaint agus a chothú
- 12 tá an scoláire ina rannpháirtí muineach agus cumasach sa ghníomhaíocht fhísiciúil agus inspreagadh inti/ann le bheith gníomhach go fisiciúil
- 13 tuigeann an scoláire tábhacht an bhia agus an chothaithe i leith cinntí sláintiúla a dhéanamh
- 14 déanann an scoláire cinntí eolasacha airgeadais agus forbraíonn si/sé scileanna maithe tomhaltacha
- 15 aithníonn an scoláire an úsáid is féidir a bhaint as eolas, scileanna agus tuiscint mhatamaiticiúil i réimsí uile na foghlama
- 16 déanann an scoláire cur síos ar phatrúin agus ar choibhneas agus déanann si/sé iad a léiriú, a léirmhíniú, a thuar agus a mhíniú
- 17 déanann an scoláire straitéisí a cheapadh agus a mheas chun fadhbanna a fhiosrú agus a réiteach ag baint úsáide as eolas, réasúnaíocht agus scileanna matamaiticiúla
- 18 déanann an scoláire breathnú agus measú ar eachtraí agus próis eimpireacha agus tarraingíonn tátaí agus cinntí astu
- 19 tá luach ag an scoláire ar ról agus cion na heolaíochta agus na teicneolaíochta i leith na sochái, agus an tábhacht phearsanta, shóisialta agus dhomhanda atá leo
- 20 baineann an scoláire úsáid as teicneolaíochtaí cuí chun dul i ngleic le dúshlán deartha
- 21 cuireann an scoláire scileanna practiciúla i bhfeidhm de réir mar a fhorbraíonn si/sé múnlaí agus táirgí ag baint úsáide as ábhair agus as teicneolaíochtaí éagsúla
- 22 léiríonn an scoláire tionscnaíocht, tá si/sé nuálach agus forbraíonn si/sé scileanna fiontraíochta
- 23 tógann an scoláire smaoinemh ar aghaidh ó cheapadh go réadu
- 24 úsáideann an scoláire an teicneolaíocht agus uirlisí na meán digiteacha chun foghlaim, chun cumarsáid a dhéanamh, chun obair agus chun smaoinemh go comhoibrioch agus go cruthaitheach ar bhealach freagrach agus eiticiúil

* Is í T1 an teanga ina bhfeidhmíonn an scoil i Béarla i scoilanna a fheidhmíonn trí mhéin an Bhéarla agus Gaeilge i scoilanna a fheidhmíonn trí mhéin na Gaeilge. Is í T2 dara teanga na scoile i Gaeilge i scoilanna a fheidhmíonn trí mhéin an Bhéarla agus Béarla i scoilanna a fheidhmíonn trí mhéin na Gaeilge.

RF 7: Tá meas ag an scoláire ar a bhfuil i gceist le bheith ina shaoránach gníomhach, le cearta agus dualgais i gcomhthéacsanna áitiúla agus i gcomhthéacsanna níos leithne.

“Foghlaimíonn scoláirí faoi shaincheisteanna a bhaineann leo agus an saol mór agus machnamh a dhéanamh ar ról agus ar fhreagracht gach saoránaigh an t-athrú dearfach a chur i gcrích..”

OSSP Sonraíocht le haghaidh sa tSraith Shóisearach I.6

OSSP agus ráitis foghlama

Oide

RF 9: Tuigeann an scoláire bunús agus tionchar ghnéithe sóisialta, eacnamaíocha agus comhshaoil an domhain timpeall air/uirthi.

"Is gné thábhachtach den chúrsa go ligtear do scoláirí iniúchadh a dhéanamh ar an rannchur d'fhéadfadh a bheith ag saoránaigh le todhchaí níos cothroime, níos córa agus níos inbhuanaithe a chruthú ar leibhéal áitiúil, náisiúnta agus domhanda."

Oideachas Saoránach, Sóisialta agus Polaitiúil (OSSP)

Sonraíocht le haghaidh sa tSraith Shóisearach I.6

The screenshot shows a document page with the following elements:

- Header: 'CREAT DON TSRAITH SHÓISEARACH', 'Nuáil agus Sainiúlacht', and 'NCCA' logos.
- Title: 'Ráitis Foghlama'.
- Table of Contents: A list of 24 numbered items, each with a brief description of a learning outcome or topic.
- Footnote: A small note at the bottom left explaining the numbering system (T1, T2) for the outcomes.

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Cé hiad na hathraitheoirí dearfacha?

DO SMAOINTE
A CHOMHROINNT

- Nuair a chluineann tú an téarma “athraitheoir,” cad é a thagann chun cinn?
- Cad iad na luachanna, gnéithe nó tréithe a bhaineann le hathraitheoirí dearfacha dar leat?

Cad é is tábhachtaí d'athraitheoirí óga?

Oide

Donnacha Lenehan – an baol ar líne atá ag fás agus atá ann do pháistí

Nathan Dunne – an t-oideachas i gcomhthéacs an mhíbhuntáiste socheacnamaíoch

Liadh Dalton – comhrá oscailte idir feirmeoirí agus gníomhaí ar son haeráide

Oide

Cliceáil chun breathnú

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Oideachas Saoránach, Sóisialta agus Polaitiúil

Snáithe 1: Cearta agus freagrachtaí

Dínit an duine – an bunús le cearta an duine

- 1.1** a phlé cad a chiallaíonn sé bheith daonna agus maireachtáil i bpobal le cearta agus le freagrachtaí
- 1.2** láithriú físe a chruthú chun suíomh a chur in iúl nuair nach léirítear meas ar an dínit dhaonna
- 1.3** míniú a thabhairt ar ordlathas éilimh an duine agus ar an gcaoi a mbaineann sé sin le cearta an duine
- 1.4** sonraí uimhriúla a aimsiú agus a léirmhíniú a thaispeánann leithdháileadh áitiúil agus domhanda acmhainní bunúsacha agus patrúin neamhionannais

Ionstraimí chearta an duine

- 1.5** scéalta a roinnt faoi dhaoine aonair nó faoi ghrúpaí a thugann inspioráid dóibh mar gheall ar a gcuid oibre ar son chearta an duine
- 1.6** amlíne a chruthú a rianaíonn cad as ar tháinig coincheap chearta an duine, a léiriú cúigear nó níos mó de phríomhdhátaí, imeachtaí, daoine agus cáipéisí
- 1.7** tuiscint a chur in iúl faoin tábhacht a bhaineann leis an DUCD, an CNAACL agus an CECD do chur chun cinn chearta an duine
- 1.8** samplaí a aithint de chearta sóisialta, cultúrtha, teanga, eacnamaíocha, saoránachta, creidimh, comhshaoil agus polaitiúla
- 1.9** peirspictíochtaí difriúla a shonrú i gcásanna ina bhfuil coimhlint shoiléir maidir le cearta nó sárú cearta
- 1.10** a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a gcuid cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn agus a chosaint
- 1.11** machnamh a dhéanamh ar a bhfoghlaím leanúnach agus faoin mbrí a bhaineann siad aist

Snáithe 2: Saoránacht dhomhanda

Inbhuanaitheacht

- 2.1** a chur in iúl conas atá siad nasctha le agus spleách ar éiceachórais, daoine agus áiteanna i ngar agus i gcéin
- 2.2** meabhrú ar shainmhínte éagsúla ar an bhforbairt agus a sainmhíniú féin a cheapadh den fhorbairt inbhuanaithe
- 2.3** láithriú físe a chruthú de shonraí ina léiríonn siad a lorg éiceolaíoch
- 2.4** plé a dhéanamh ar straitéisí inbhuanaitheachta ar féidir le daoine aonair, pobail, gnóthais, an talmhaíocht agus rialtais a úsáid le haghaidh a thabhairt ar an athrú aeráide

Forbairt áitiúil agus dhomhanda

- 2.5** scrúdú a dhéanamh ar chásanna staidéir nó fianaisí pearsanta de chuid daoine atá ag fulaingt de bharr bochtaineachta nó neamhionannais i gcomhthéacsanna agus i dtíortha difriúla agus ar an gcaoi atá siad ag oibriú chun na deacrachtaí atá acu a sháru
- 2.6** tuairim eolach a chur in iúl faoi bhunchúiseanna na bochtaineachta, idir áitiúil agus dhomhanda
- 2.7** plé a dhéanamh le fianaise, ar na héifeachtaí dearfacha agus diúltacha le forbairt ina gceantar áitiúil féin

Athrú domhanda a chur i gcrích

- 2.8** duine amháin agus institiúid amháin a shainaithint a bhfuil cumhacht agus tionchar acu sa domhan inniu, mínigh ról na beirte acu
- 2.9** anailís a dhéanamh ar shaincheist nó ar dhúshlán domhanda amháin, faoi na ceanteidil seo a leanas: cúiseanna, iarmhairtí, tionchar ar shaol daoine agus réitigh fhéideartha
- 2.10** meastóireacht a dhéanamh faoin gcaoi ar féidir leo rannchur leis an bhfreagairt ar dhúshlán amháin atá os comhair an domhain san am i láthair
- 2.11** iniúchadh a dhéanamh ar fheachtas d'athrú i réimse na hinbhuanaitheachta agus measúnú a dhéanamh ar na cúiseanna nár éirigh leis an bhfeachtas sin
- 2.12** machnamh a dhéanamh ar a bhfoghlaím leanúnach agus faoin mbrí a bhaineann siad aist

Snáithe 3: An daonlathas a fhiosrú

Ciall an daonlathais

- 3.1** láithriú físe a chruthú de na gnáth-chomhthéacsanna agus institiúidí lena mbaineann siad, ag díriú ar na háiteanna ina bhfuil cumhacht agus tionchar acu
- 3.2** cur síos a dhéanamh ar phróisis chinnteoireachta agus ról ghrúpaí difriúla ina rang/scoil
- 3.3** cur síos a dhéanamh ar struchtúir dhaonlathacha don chinnteoireacht ar leibhéal rialtais áitiúil agus náisiúnta
- 3.4** an téarmaíocht chearta a úsáid chun cur síos a dhéanamh ar institiúidí, struchtúir, páirtithe polaitiúla agus ról na hÉireann agus na hEorpa
- 3.5** comparáid a dhéanamh idir dhá chóras rialtais nó níos mó, agus aird ar leith a dhíriú ar na bealaí ina n-idirghníomhaíonn an stát lena shaoránaigh, agus inar féidir le saoránaigh a stát a mhúnlú
- 3.6** láidreachtaí agus laigí an phróisis dhaonlathaigh a phlé

An dlí agus an saoránach

- 3.7** dlíthe a aithint a bhaineann go díreach lena saol féin
- 3.8** a mhíniú conas a dhéantar agus a chuirtear dlíthe i bhfeidhm, agus a fhabhraíonn siad le himeacht aimsire
- 3.9** ról agus ábharthacht cúirteanna áitiúla, náisiúnta agus idirnáisiúnta a mhíniú
- 3.10** na naoi bhforais a ainmniú faoina bhfuil idirdhealú mídhleathach i ndlí na hÉireann, agus samplaí a thabhairt
- 3.11** fiosrú a dhéanamh conas a d'úsáid daoine aonair nó grúpaí an dlí chun athruithe a dhéanamh sa tsochaí.

Ról na meán i sochaí dhaonlathach

- 3.12** taiscéaladh a dhéanamh ar ról na meán éagsúil le faisnéis agus nuacht a ghiniúint agus le measúnú a dhéanamh ar na buntáistí agus na mí-bhuntáistí le gach ceann acu
- 3.13** cásanna staidéir ar úsáid meán digiteach nó eile a scrúdú i gceann amháin acu seo: • gluaiseacht um cheartas sóisialta • toghchán nó reifreann polaitiúil • fiosrúchán coiriúil • gluaiseacht chomhshaoil
- 3.14** machnamh a dhéanamh ar a bhfoghlaím leanúnach agus faoin mbrí a bhaineann siad aist

Cad is tábhachtaí do do scoláirí?

Sa ghrúpa:

- Roghnaigh 3 shaincheist atá tábhachtach do do scoláirí
- Cuir iad in ord tábhachta
- Ainmnigh duine amháin chun an liosta a chomhroinnt sa chomhrá ar theacht ar ais chuig an bpríomhsheomra daoibh.

Cúrsa Gearr Oideachas Saoránach, Sóisialta agus Polaitiúil (OSSP)

Sonraíocht le haghaidh sa tSraith Shóisearach

17

Sonraíocht
Rothaíochta
Shóisearach

Oideachas Saoránach,
Sóisialta agus
Polaitiúil

Gníomhartha Samplacha faoi Shnáithe a Trí

Tá nascadh na foghlama leis an ngníomh ina chroíchuid den ghearrchúrsa OSSP. Baineann na gníomhartha molta seo a leanas den chuid mó le Snáithe a Trí, cé go bhféadfadh nascálacha le snáithí eile a bheith ann. Níl sé ceaptha le bheith ina liosta saintreorach

- Samhlaigh go bhfuil tú san iomaíocht do thoghchán, ceap suaitheantas agus póstaer toghchánaíochta a bheidh deartha chun vótálaithe ionchasacha a chur ar an eolas faoi do chuid tosaíochtaí agus tograí.
- Suirbhé a dhéanamh le smaointeoireacht scoláirí faoi na próisis chinnteoireachta i do scoil a fháil amach agus faoin gcaoi a d'fhéadfaí iad a fheabhsú agus na torthaí a chomhroinnt.
- Rannpháirt a ghlacadh sa chomhaireamh toghcháin trí úsáid an chórais vótála ionadaíochta cionmhaire. Cuir an córas ionadaíochta cionmhaire i gcomparáid le córas vótála amháin eile.
- Eagraigh bréagthoghchán nó bréagreifeann go comhthreomhar le toghchán/reifeann san fhíor-am agus cuir na torthaí i gcomparáid a chéile.
- Léirigh fiseán gearr, beochan (nó a mhacasamhail) le míniú agus comparáid a thabhairt ar an dá chóras rialtais éagsúla.
- Glac páirt i ndíospóireacht faoin togra seo a leanas: ní theastaíonn an vóta ó dhaoine óga le cumhacht agus tionchar a fheidhmiú ar shaol ár linne.
- Dear cluiche nó grafaic faisnéise chun chuidiú le do chomhscoláirí tuiscint a fháil ar shaothair an Bhinse Comhionannais, na Cúirte Eorpaí um Chearta an Duine nó na Cúirte Coiriúla Idirnáisiúnta.
- Úsáid nó cruthaigh íomhánna (gan focail ar bith) leis na naoi bhforas a léiriú faoina dtoirmiscear an leithcheal mhídhleathach in Éirinn. [Tabhair faoi deara: urramaigh an cóipcheart]
- Déan iniúchadh ar an gcaoi a dtuairiscíonn na soláthraithe meán faoi cheist áitiúil, náisiúnta nó dhomhanda nó faoi ní éigin is ábhartha do do chúrsa OSSP.
- Cruthaigh treoir feasa do dhaoine a dteastaíonn uathu a bheith ina saoránaigh ghníomhacha ar líne, maille le gluais d'eochairthearmaí, próifílí de na hardáin mheán sóisialta ábhartha, agus cás-staidéir ar dhaoine aonair nó grúpaí a d'úsáid na hardáin sin le hathrú dearfach a chruthú inár saol.
- Déan iniúchadh ar úsáid meán sóisialta ag polaiteoir amháin nó níos mó.

Gníomh fiúntach

Oide

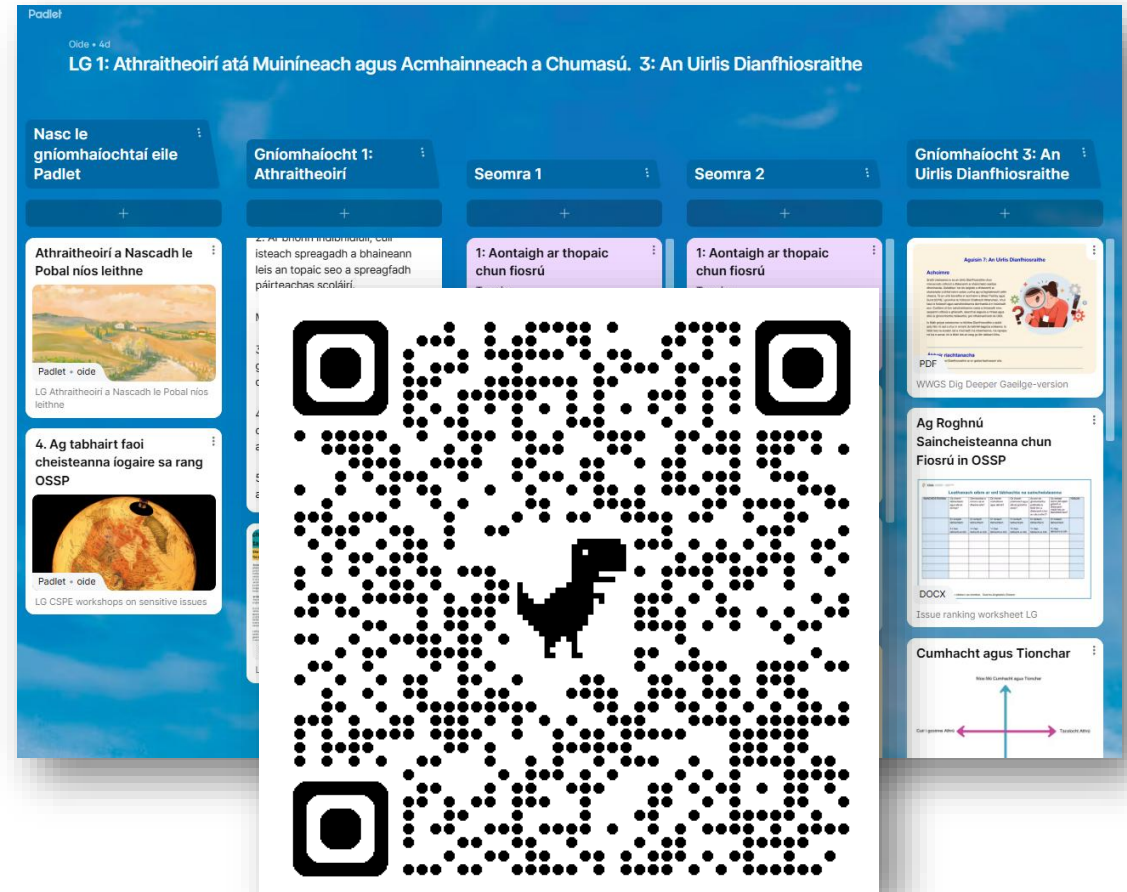
Cruthaigh liosta d'athraitheoirí	Roghnaigh gníomh samplach ón tsonraíocht	*
Cuir taispeántas grianghrafadóireachta le chéile	Déan stocaireacht orthu siúd a bhfuil tionchar acu	Dear Google doodle
Cruthaigh podchraoladh nuachta	*	Bailigh sonraí ó do phiaraí agus cuir i láthair iad agus dear grafaic eolais
Déan #TeenTalk [SH4.1]a óstáil	Cruthaigh iarracht ar churiarracht dhomhanda Guinness	Dear tacaíochtaí do thuismitheoirí
*	Dear feachtas feasachta don bhunscoil áitiúil	Foilsigh leabhar do do leabharlann

Athraitheoirí a Chumasú – gníomhaíocht chomhoibríoch

1. Mar ghrúpa, aontaigh ar thopaic amháin chun díriú uirthi agus breac síos nóta de na Torthaí Foghlama ábhartha.
2. Cuir isteach spreagadh a bhaineann leis an topaic seo a spreagfadh páirteachas scoláirí.
3. Mar ghrúpa, roghnaigh Athraitheoir. Seans gur mhaith leat sampla áitiúil agus domhanda a roghnú.
4. Athraitheoirí a Chumasú.
5. Cad iad na gníomhartha a d'fhéadfadh le scoláirí a dhéanamh chun tacú le hathrú?

Ag ceangal le pobal níos leithne

Cliceáil chun breathnú

Cad iad na pobail a ndearna do scoláirí nasc leo?

Bíodh sos agat

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Gníomh Saoránachta sa Phobal

Oide

Téann scoláirí na Mí i ngleic le mearfhaisean leis an tionscnamh ‘Céadaoin Chaite Arís’

Múrphictiúr cruthaithe as caipíní buidéal ag scoil i gCorcaigh chun scoláirí a thabhairt le chéile le linn na dianghlasála

Cuireann Cara Darmody, déag-ghníomhaí ar son lucht míchumais, 50- uair de chodladh amuigh i gcrích ag Teach Laighean

Cad é mar is féidir lenár n-athraitheoirí nasc a dhéanamh le pobal níos leithne?

Oide

Cliceáil chun breathnú

Liadh Dalton – comhrá oscailte idir feirmeoirí agus gníomhaí ar son haeráide

Cad é mar is féidir le nasc leis an bpobal tacú le páirteachas agus gníomh scoláirí in OSSP?

Cad é mar is féidir lenár n-athraitheoirí nasc a dhéanamh le pobal níos leithne?

Oide

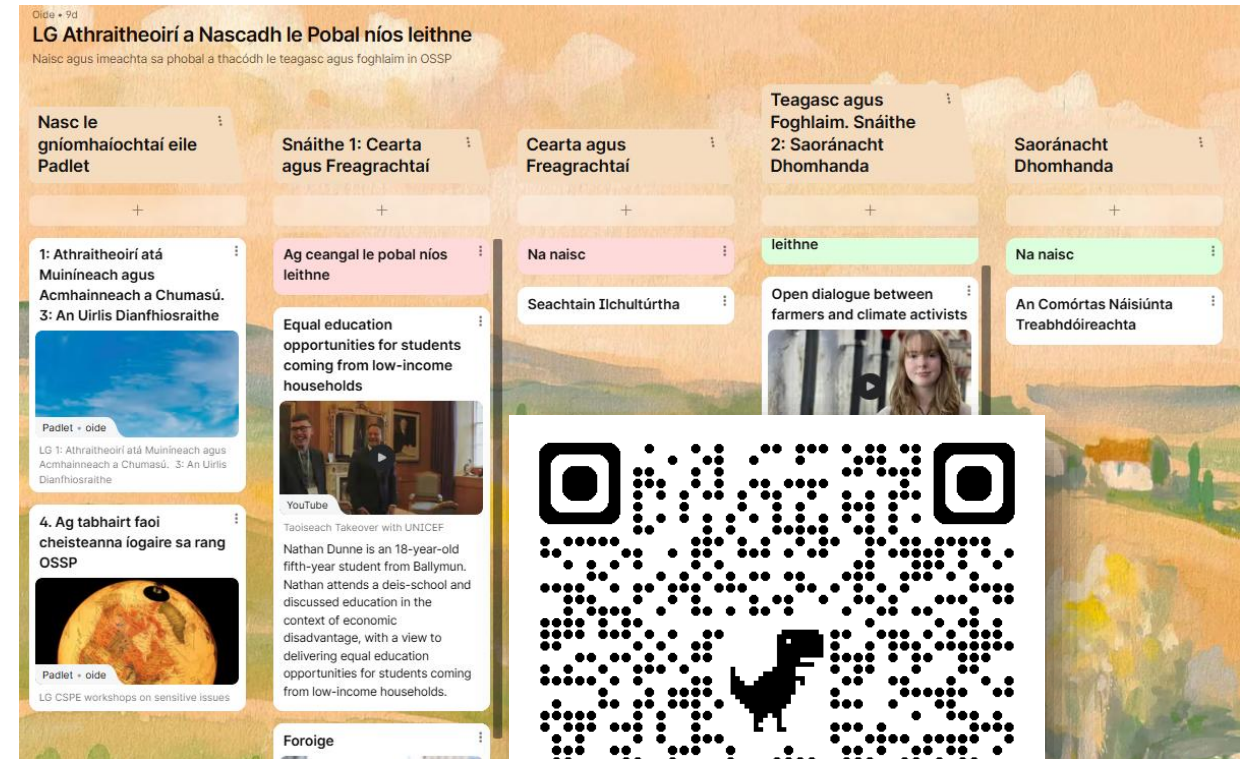
Liadh Dalton – comhrá oscailte idir feirmeoirí agus gníomhaí ar son haeráide

- Laistigh den scoil – Gairneoireacht na hArdteistiméireachta Feidhmí, Micreamhodúil na hIdirbhliana, Clár na Scoileanna Glasa, naisc thraschuraclaim
- Lasmuigh den scoil – Macra na Feirme nó iarscoláirí ag labhairt faoin bhfeirmeoireacht inbhuanaithe
- Imeachtaí áitiúla nó idirnáisiúnta - an Comórtas Náisiúnta Treabhdóireachta, Gradam Comhshaolaí Óg
- Imeachtaí agus naisc Dhomhanda - Lá Domhanda na nIthreacha, 5 Nollaig, acmhainní Concern 1Planet4all

Ag ceangal le pobal níos leithne

- Smaoinigh ar naisc leis an bpobal atá á fhiosrú agat agus tú ag tabhairt faoi na trí shnáithe den tsonraíocht OSSP.
- Tóg am an duine chun na naisc nó na himeachtaí is luachmhaire a chomhroinnt chuig an Padlet.

Athmhachnamh a dhéanamh ar an aistear go dtí seo

Oide

Cad é mar is féidir leat tacú le hathraitheoirí i do rang OSSP?

Breac síos nóta de dhá rud a thógfaidh tú ar ais chuig do chomhghleacaithe roinne.

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Ag Dul isteach níos
Doimhne: Ag Tacú le
Saoránacht atá
Gníomhach agus
Eolach

Saincheisteanna in OSSP a fhiosrú níos doimhne

Ag tacú le scoláirí i nGníomh Saoránachta

Oideachas Saoránach, Sóisialta agus Polaitiúil

Snáithe 1: Cearta agus freagrachtaí

Dínit an duine – an bunús le cearta an duine

- 1.1 a phlé cad a chiallaíonn sé bheith daonna agus maireachtáil i bpobal le cearta agus le freagrachtaí
- 1.2 láithriú físe a chruthú chun suíomh a chur in iúl nuair nach léirítear meas ar an dínit dhaonna
- 1.3 míniú a thabhairt ar ordlathas éilimh an duine agus ar an gcaoi a mbaineann sé sin le cearta an duine
- 1.4 sonraí uimhriúla a aimsiú agus a léirmhíniú a thaispeánann leithdháileadh áitiúil agus domhanda acmhainní bunúsacha agus patrúin neamhionannais

Ionstraimí chearta an duine

- 1.5 scéalta a roinnt faoi dhaoine aonair nó faoi ghrúpaí a thugann inspioráid dóibh mar gheall ar a gcuid oibre ar son chearta an duine
- 1.6 amlíne a chruthú a rianáíonn cad as ar tháinig coincheap chearta an duine, a léiriú cúigear nó níos mó de phríomhdhátaí, imeachtaí, daoine agus cáipéisí
- 1.7 tuiscint a chur in iúl faoin tábhacht a bhaineann leis an DUCD, an CNAACL agus an CECD do chur chun cinn chearta an duine
- 1.8 samplaí a aithint de chearta sóisialta, cultúrtha, teanga, eacnamaíocha, saoránachta, creidimh, comhshaoil agus polaitiúla
- 1.9 peirspectíochtaí difriúla a shonrú i gcásanna ina bhfuil coimhlint shoiléir maidir le cearta nó sárú cearta
- 1.10 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a gcuid cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn agus a chosaint
- 1.11 machnamh a dhéanamh ar a bhfoghlaim leanúnach agus faoin mbrí a bhaineann siad aist

Snáithe 2: Saoránacht dhomhanda

Inbhuanaitheacht

- 2.1 a chur in iúl conas atá siad nasctha le agus spleách ar éiceachórais, daoine agus áiteanna i ngar agus i gcéin
- 2.2 meabhrú ar shainmhínte éagsúla ar an bhforbairt agus a sainmhíniú féin a cheapadh den fhorbairt inbhuanaithe
- 2.3 láithriú físe a chruthú de shonraí ina léiríonn siad a lorg éiceolaíoch
- 2.4 plé a dhéanamh ar straitéisí inbhuanaitheachta ar féidir le daoine aonair, pobail, gnóthais, an talmhaíocht agus rialtais a úsáid le haghaidh a thabhairt ar an athrú aeráide

Forbairt áitiúil agus dhomhanda

- 2.5 scrúdú a dhéanamh ar chásanna staidéir nó fianaisí pearsanta de chuid daoine atá ag fulaingt de bharr bochtaineachta nó neamhionannais i gcomhthéacsanna agus i dtíortha difriúla agus ar an gcaoi atá siad ag oibriú chun na deacrachtaí atá acu a sháru
- 2.6 tuairim eolach a chur in iúl faoi bhunchúiseanna na bochtaineachta, idir áitiúil agus dhomhanda
- 2.7 plé a dhéanamh le fianaise, ar na héifeachtaí dearfacha agus diúltacha le forbairt ina gceantar áitiúil féin

Athrú domhanda a chur i gcrích

- 2.8 duine amháin agus institiúid amháin a shainathint a bhfuil cumhacht agus tionchar acu sa domhan inniu, mínigh ról na beirte acu
- 2.9 anailís a dhéanamh ar shaincheist nó ar dhúshlán domhanda amháin, faoi na ceanteidil seo a leanas: cúiseanna, iarmhairtí, tionchar ar shaol daoine agus réitigh fhéideartha
- 2.10 meastóireacht a dhéanamh faoin gcaoi ar féidir leo rannchur leis an bhfreagairt ar dhúshlán amháin atá os comhair an domhain san am i láthair
- 2.11 iniúchadh a dhéanamh ar fheachtas d'athrú i réimse na hinbhuanaitheachta agus measúnú a dhéanamh ar na cúiseanna nár éirigh leis an bhfeachtas sin
- 2.12 machnamh a dhéanamh ar a bhfoghlaim leanúnach agus faoin mbrí a bhaineann siad aist

Snáithe 3: An daonlathas a fhiosrú

Ciall an daonlathais

- 3.1 láithriú físe a chruthú de na gnáth-chomhthéacsanna agus institiúidí lena mbaineann siad, ag díriú ar na háiteanna ina bhfuil cumhacht agus tionchar acu
- 3.2 cur síos a dhéanamh ar phróisis chinnteoireachta agus ról ghrúpaí difriúla ina rang/scoil
- 3.3 cur síos a dhéanamh ar struchtúir dhaonlathacha don chinnteoireacht ar leibhéal rialtais áitiúil agus náisiúnta
- 3.4 an téarmaíocht chearta a úsáid chun cur síos a dhéanamh ar institiúidí, struchtúir, páirtithe polaitiúla agus ról na hÉireann agus na hEorpa
- 3.5 comparáid a dhéanamh idir dhá chóras rialtais nó níos mó, agus aird ar leith a dhíriú ar na bealaí ina n-idirghníomhaíonn an stát lena shaoránaigh, agus inar féidir le saoránaigh a stát a mhúnlú
- 3.6 láidreachtaí agus laigí an phróisis dhaonlathaigh a phlé

An dlí agus an saoránach

- 3.7 dlíthe a aithint a bhaineann go díreach lena saol féin
- 3.8 a mhíniú conas a dhéantar agus a chuirtear dlíthe i bhfeidhm, agus a fhabhraíonn siad le himeacht aimsire
- 3.9 ról agus ábharthacht cúirteanna áitiúla, náisiúnta agus idirnáisiúnta a mhíniú
- 3.10 na naoi bhforais a ainmniú faoina bhfuil idirdhealú mídhleathach i ndlí na hÉireann, agus samplaí a thabhairt
- 3.11 fiosrú a dhéanamh conas a d'úsáid daoine aonair nó grúpaí an dlí chun athruithe a dhéanamh sa tsochaí.

Ról na meán i sochaí dhaonlathach

- 3.12 taiscéaladh a dhéanamh ar ról na meán éagsúil le faisnéis agus nuacht a ghiniúint agus le measúnú a dhéanamh ar na buntáistí agus na mí-bhuntáistí le gach ceann acu
- 3.13 cásanna staidéir ar úsáid meán digiteach nó eile a scrúdú i gceann amháin acu seo: • gluaiseacht um cheartas sóisialta • toghchán nó reifreann polaitiúil • fiosrúchán coiriúil • gluaiseacht chomhshaoil
- 3.14 machnamh a dhéanamh ar a bhfoghlaim leanúnach agus faoin mbrí a bhaineann siad aist

Ag dul isteach níos Doimhne sa cheist

Oide

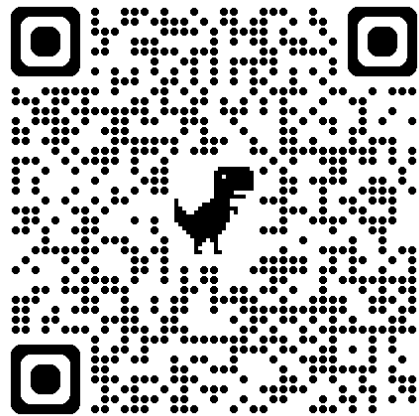
LÁMHLEABHAR AN MHÚINTEORA

Oideachas ar mhaithe le Domhan Stuama

Treoir WorldWide Global Schools maidir leis an Oideachas Saoránachta Domhanda sna hIar-bhunscoileanna

Irish Aid
WorldWide
Global
Schools

www.w

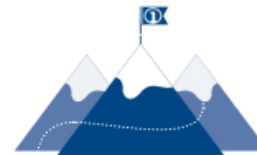

An Uirlis Dianfhiosraithe

1. Scrúdaigh

Fiosraigh an t-eolas atá ann cheana agus cuir dearchtaí éagsúla san áireamh.

- Cé na tuairimí atá agat cheana féin faoin gceist seo?
- Cad atá cloiste agat faoin gceist seo?
- Ó na meáin, ón scoil, ó chaire leat, ó do theaghlach, ó do thairbh féin?
- Ina measc siúd, cé acu a cheapann tú a bhaineann le dearcadh an phobail i gcoitinne (dearchtaí ceannasacha)?
- Cé acu nach mbaineann le dearcadh an phobail i gcoitinne (dearchtaí malartacha)?
- An ndéantar an cheist seo a phlé ar bhealach róshimplí nó róchasta sna meáin, i measc an phobail, i measc ceannairí, nó i measc corparáidí?

2. Cumhacht

Dirigh ar na fadhbanna cumhachta agus na struchtúir chumhachta atá i gceist.

- Cé hiad na páirtithe cumhachta atá i grollár na ceiste seo?
- Cé/cad air a imrítear an tionchar is mó?
- Conas atá an chumhacht dáilte i measc na ndaoine atá faoi thionchar na ceiste?
- Cé a bhfuil an chumhacht acu chun cúrsaí a athrú nó tionchar a imirt orthu?
- Cé is mó a bheidh thuas nó thíos leis má fhanann cúrsaí mar a chéile?

3. Dearchtaí

Scrúdaigh dearchtaí éagsúla; smaoinigh ar an nasc idir cumhacht agus dearchtaí.

- Cé na dearchtaí éagsúla a chuirtear i láthair maidir leis an gceist seo?
- Cé na daoine a gcolóisimid a gcuidear de ghnáth agus an cheist seo a plé? Cé is mó a bhíonn le cloisteáir?
- An bhfuil daoine ann nach gcolóisimid uathu, ach a bhfuil a gcuidear dearchtaí tábhachtach chun an cheist a thuiscint? Má tá, cé hiad féin? Cén fáth a gceapann tú nach ndéantar ionadaloct nó nach ndéantar dóthain ionadalocta ar na dearchtaí sin?
- Cé a shocraíonn cé na tuairimí a chloistear/a chuirtear san áireamh?
- Cén nasc atá idir dearchtaí agus cumhacht?

4. Bunchúiseanna

Fiosraigh na gnéithe ar fad a bhaineann leis an gceist.

- Cé na príomhghnéithe a mbíonn tionchar acu ar an gceist faoi láthair? Cad a imríonn tionchar ar na príomhghnéithe sin féin?
- Ar cheart tionchair a imríodh san am atá caite a chur san áireamh?
- Cén tionchar atá ag córais eacnamaíocha ar an gceist seo?
- Cén tionchar a bhíonn ag struchtúir pholaitiúla agus gníomhartha nó neamhghníomhartha polaitiúla ar an gceist seo?
- Conas a théann an cheist seo i bhfeidhm ar an saol laethúil in Éirinn anois?
- Cén bhaint atá ag an gceist le saol na ndaoine ar fud an domhain?

IS É DO
THÉAMA CEARTAIS
DHOMHANDA:

5. Cóir/Cothroime

Fiosraigh na gnéithe ar fad a bhaineann leis an gceist.

- Cén díriocht atá idir réiteach cothrom agus réiteach cóir ar an gceist seo?
- Cén neamhionannas nó cén éagóir a bhaineann leis an gceist seo? Smaoinigh go bhféadfadh cúpla cineál éagothroime a bheith i gceist, agus go bhféadfadh baint a bheith acu lena chéile.
- Cén bhaint atá ag na cineálacha éagothroime sin le ceist na cumhachta?
- Cén nasc atá idir dearchtaí agus an neamhionannas?

6. Gníomh

Smaoinigh ar ghníomhartha agus ar bhealaí chun aghaidh a thabhairt ar an gceist ceartais dhomhanda seo. Ná déan dearmad naisc a dhéanamh idir an ghné áitiúil agus an ghné dhomhanda.

- Cad is féidir a dhéanamh chun cuidiú an cheist seo a réiteach? An féidir rudal a dhéanamh níos cothroime agus níos córa?
- Cad is féidir a dhéanamh chun cumhacht a thabhairt dóibh siúd atá imeallaithe?
- Cé na gníomhartha nó na freagairtí a thacódh le hathrú, le feabhsú nó le réiteach na ceiste?
- Cé na roghanna atá ann maidir le dul chun cinn a dhéanamh leis na gníomhartha sin? An bhfuil bealaí polaitiúla ann? Gníomhartha agóide nó dlúthpháirtíochta?
- Cé chomh hinhbhuanaithe atá na gníomhartha atá beartaithe?

7. An Todhchaí

Smaoinigh ar an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag na gníomhartha atá beartaithe.

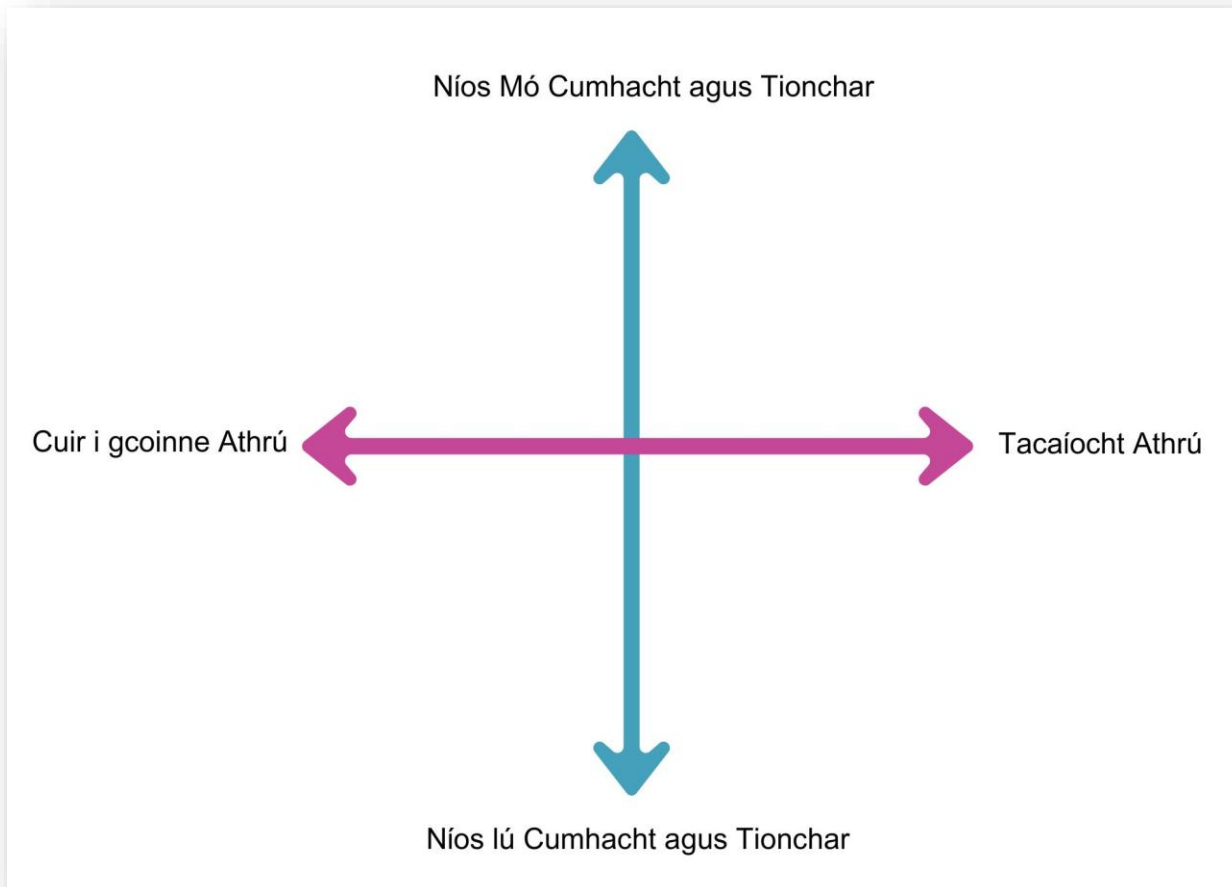
- Cad a chaithear a dhéanamh chun na gníomhartha atá beartaithe a chur i gcrích?
- Cén chuma a bheadh ar shaol níos fearr amach anseo? Cén tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag na gníomhartha atá beartaithe ar an saol amach anseo?
- Cén chuma a d'fhéadfadh a bheith ar an gceist seo i gceann bliana, 5 bliana, 20 bliain, 100 bliain?

Ag dul isteach níos Doimhne sa cheist: Cumhacht

Oide

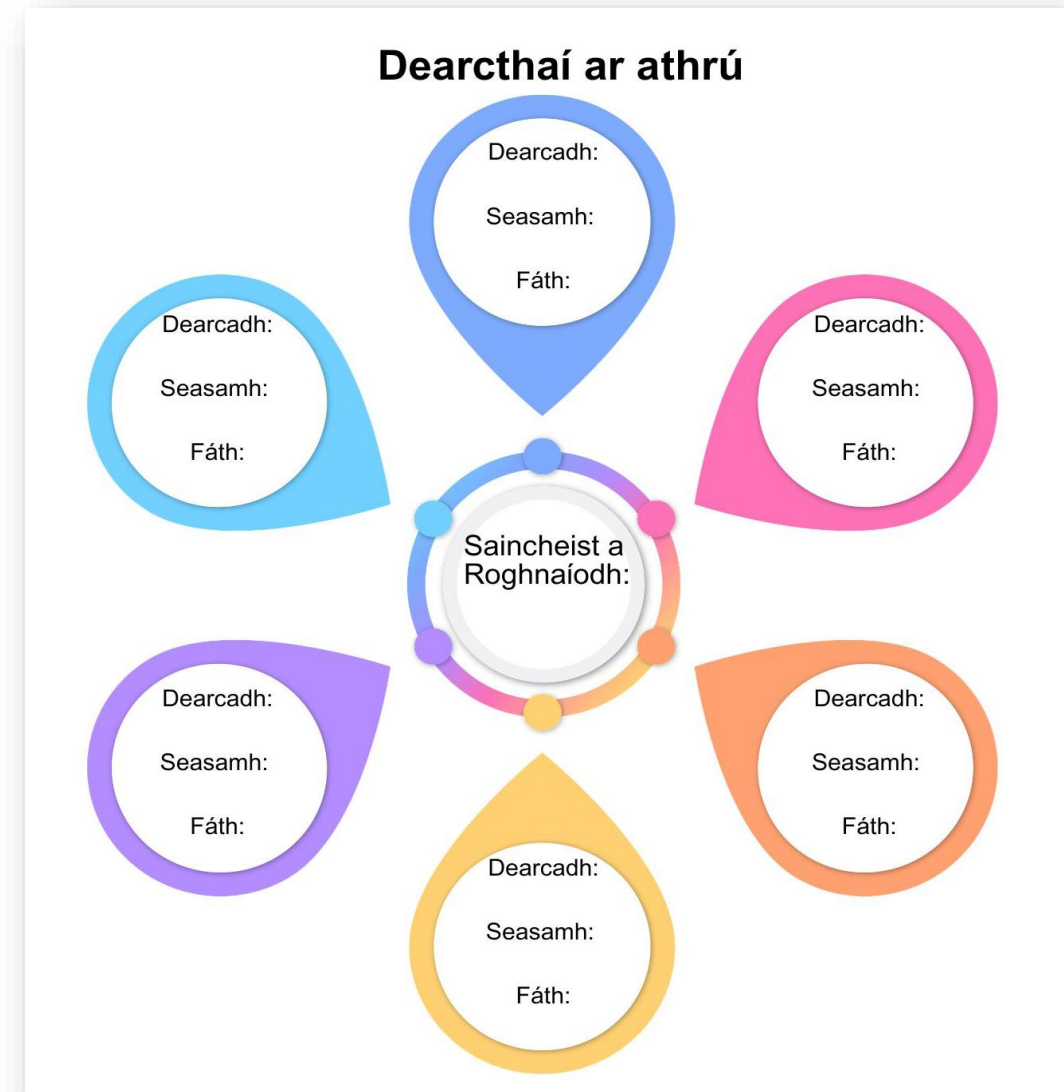

- Dírigh ar na fadhbanna cumhachta agus na struchtúir chumhachta atá i gceist.
- Cé hiad na páirtithe cumhachtacha atá i gcroílár na ceiste seo?
- Cé/cad air a imrítear an tionchar is mó?

Ag dul isteach níos Doimhne sa cheist: Dearcthaí

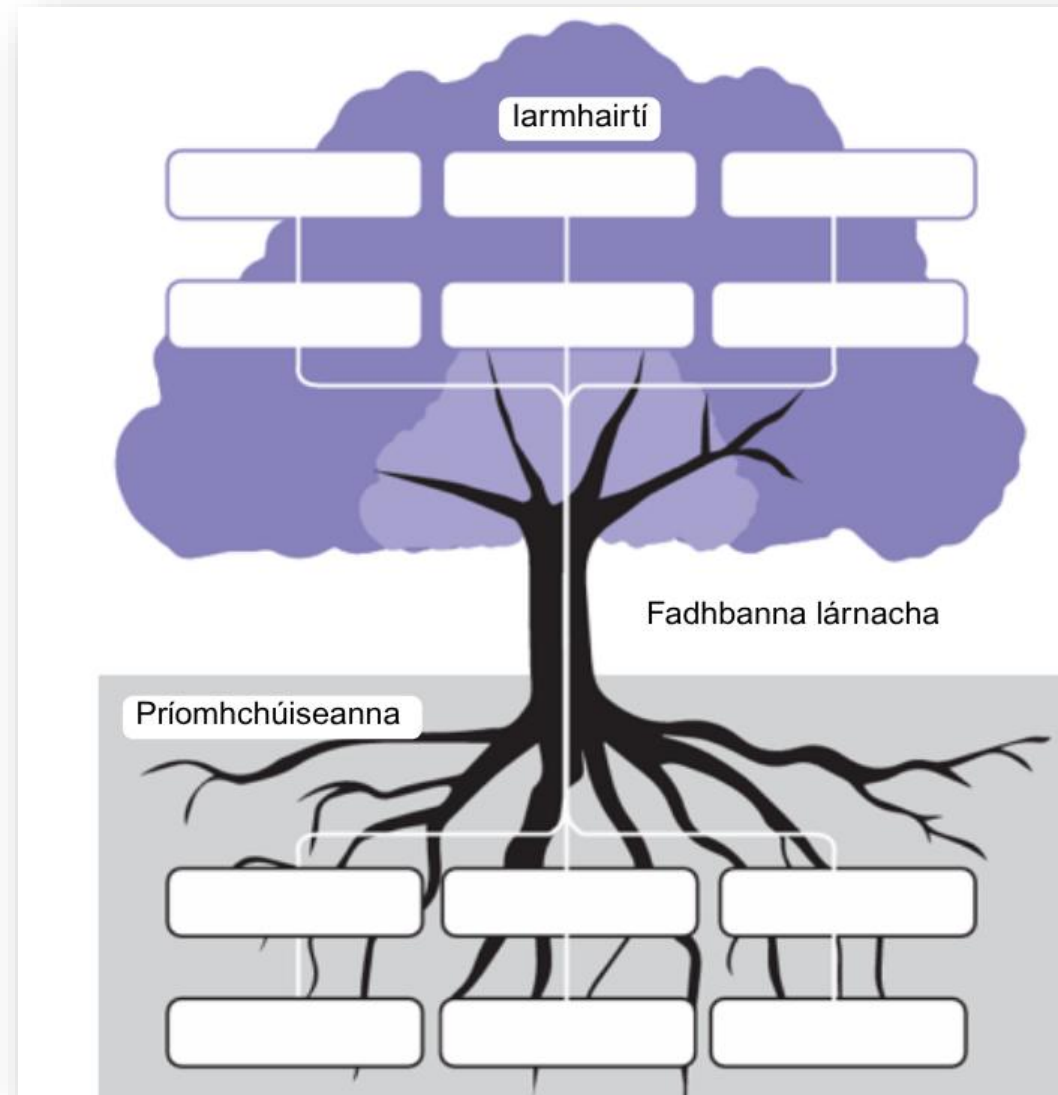
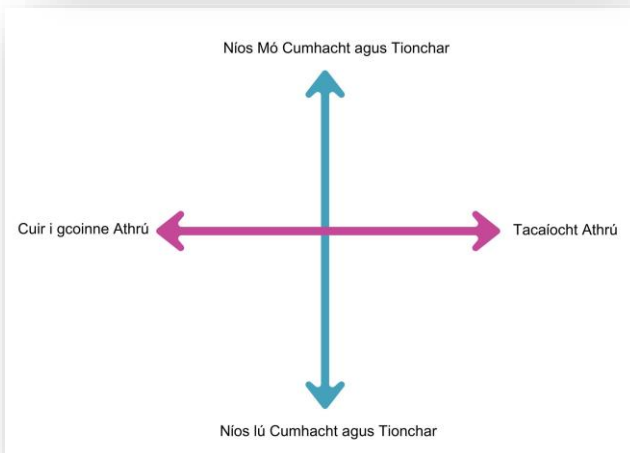
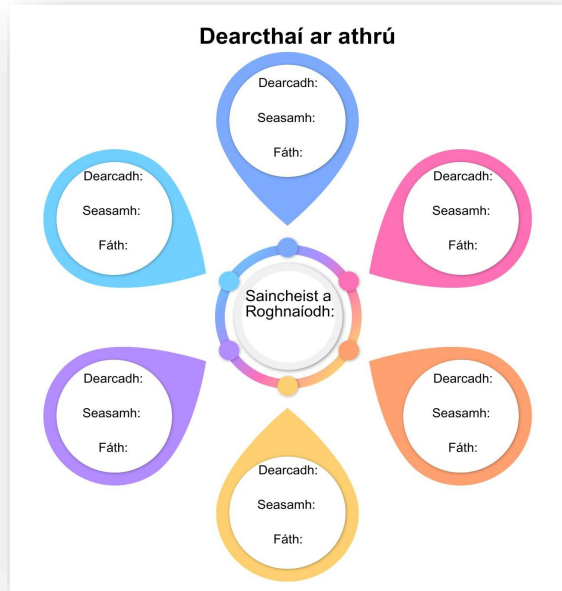
- 2.9 anailís a dhéanamh ar shaincheist nó ar dhúshlán domhanda amháin, faoi na ceannteidil seo a leanas: cúiseanna, iarmhairtí, tionchar ar shaol daoine agus réitigh fhéideartha
- 1.9 peirspictíochtaí difriúla a shonrú i gcásanna ina bhfuil coimhlint shoiléir maidir le cearta nó sárú cearta

Ag dul isteach níos Doimhne sa cheist: Príomhchúiseanna

Oide

Ag dul isteach níos Doimhne sa cheist: Gníomh fiúntach

Oide

13

Sonraíocht
Rothaíochta
Sóisearach

Oideachas Saoránach,
Sóisialta agus
Polaitiúil

Gníomhartha Samplacha faoi Shnáithe a hAon

Tá nascadh na foghlama leis an ngníomh ina chroíchuid den ghearrchúrsa OSSP. Baineann na gníomhartha molta seo a leanas le Snáithe a hAon den chuid is mó, cé gur féidir nascálacha a bheith ann le snáithí eile freisin. Níl sé ceaptha le bheith ina liosta saintreorach.

- Maítear in Airteagal 12 de Choinbhinsiún na Náisiún Aontaíthe um Chearta an Linbh go mbíonn *'an ceart ag daoine óga chun a dtuairimí a chur in iúl agus éisteach a fháil agus aird a thabhairt ó dhaoine fásta ar cheisteanna a théann i gcion orthu.* Déan iniúchadh ar an gcaoi a dtacaíonn do scoil leis an éisteach le daoine óga agus a rannpháirtíocht a thabhairt san áireamh sa chinnteoireacht faoi chúrsaí a théann i bhfeidhm orthu ar scoil agus comhroinn do thorthaí.
- Aithin ábhar inniúil faoi chearta an duine agus bí páirteach le duine aonair, le grúpa, le heagraíocht nó le feachtas éigin a dhíríonn ar an ábhar sin.
- Déan brú-stocaireacht le roinn rialtais faoi cheist maidir le cearta an duine ar ceist phearsanta agus/nó inniúil do dhaoine óga í.
- Déan suirbhé a dhearadh agus a stiúradh le fáil amach an méid atá ar eolas ag piaraí/bail teaghlacha agus a shléann siad faoi cheist éigin maidir le cearta an duine nó cearta an linbh. Comhroinn do thorthaí le rannpháirtithe an tsuirbhé agus le duine éigin ar féidir leo tionchar a fheidhmiú ar chúrsaí.
- Fóilsigh alt, blog, vlog, podchraoladh (nó a macasamhail) maidir leis an gcaoi a chaitear le mionlach éigin in Éirinn, ina ndéantar tagairt d'ionstraim amháin nó níos mó maidir le cearta an duine agus/nó do reachtaíocht comhionannais, arb ábhartha don cheist iad.
- Eagraigh ceiliúradh le comóradh a dhéanamh ar Lá Idirnáisiúnta Chearta an Duine le daoine a chur ar an eolas faoin CNAEL, DUCD nó CECD; agus/nó, faoi eagraíochtaí a oibríonn i réimse chearta an duine in Éirinn.
- Déan taighde ar an tionchar a dúshlán domhanda amháin (cosúil le COVID-19, cailliúint na bithéagsúlachta, an t-athrú aeráide, an bhochtaineacht) ar chearta an duine do leanaí agus do dhaoine óga in Éirinn nó sa Domhan Theas.
- Eagraigh aoichainteoir(i) le labhairt leis an rang/scoil maidir le ceist éigin faoi chearta an duine/chearta an linbh ar ceist inspéise/ábhar inniúil é.

15

Sonraíocht
Rothaíochta
Sóisearach

Oideachas Saoránach,
Sóisialta agus
Polaitiúil

Gníomhartha Samplacha faoi Shnáithe a Dó

Tá nascadh na foghlama leis an ngníomh ina chroíchuid den ghearrchúrsa OSSP. Baineann na gníomhartha molta seo a leanas le Snáithe a Dó den chuid is mó, cé gur féidir nascálacha a bheith ann le snáithí eile. Níl sé ceaptha le bheith ina liosta saintreorach.

- Cruthaigh múrghaisiú nó clár fógraí don "fholláine", ar a n-aibhsítear an nasc idir folláine daoine agus folláine na cruinne.
- Eagraigh díospóireacht ranga maidir le saincheist éigin faoin bhforbairt áitiúil nó dhomhanda.
- Déan taighde ar chás-staidéir le fáil amach faoin gcaoi a bhfuil cúnamh forbartha oifigiúil (CFO) na hÉireann ag dul i ngleic leis an mbochtaineacht agus le neamhionannais i dtíortha faoi leith.
- Scríobh litir nó ríomhphost chuig polaiteoirí nó chuig na meáin maidir le ceist áitiúil nó dhomhanda ar ábhar inniúil é.
- Déan tomhas ar thionchar iarrachtaí do ranga chun do thionchar ar ár gcruinne a laghdú thar thréimhse chomhaontaithe trí chomhlorg éiceolaíochta roimh an tionchar sin agus ina dhiaidh a ríomh.
- Fiosraigh úsáid na healaíne, na coiméide, na drámaíochta, na filíochta, an cheoil, na taispeána digítí nó físeáin (nó a macasamhail) leis an gcaoi le haghaidh a thabhairt ar dhúshlán an athraithe aeráide a chur in iúl.
- Eagraigh tobshiopa babhtála faisin le héadaí a athchúrsáil agus le feachtas a spreagadh faoin tsiopadóireacht inbuanaithe.
- Tabhair cuireadh d'aoichainteoir(i) labhairt leis an rang/scoil maidir le ceist éigin faoin bhforbairt áitiúil nó dhomhanda ar ceist inspéise/ábhar inniúil é.
- Eagraigh cuairt ar eagraíocht nó pobal atá dírithe ar cheisteanna inbuanaitheachta.
- Tacaigh le hobair eagraíochta neamhrialtasáil (ENR) atá ag obair le haghaidh a thabhairt ar neamhionannais áitiúla nó dhomhanda, trí thacaíocht a thabhairt dá n-iarrachtaí spreagtha feasachta, feachtasaíochta nó tiomsaithe airgid.

17

Sonraíocht
Rothaíochta
Sóisearach

Oideachas Saoránach,
Sóisialta agus
Polaitiúil

Gníomhartha Samplacha faoi Shnáithe a Trí

Tá nascadh na foghlama leis an ngníomh ina chroíchuid den ghearrchúrsa OSSP. Baineann na gníomhartha molta seo a leanas den chuid mó le Snáithe a Trí, cé go bhféadfadh nascálacha le snáithí eile a bheith ann. Níl sé ceaptha le bheith ina liosta saintreorach.

- Samhlaigh go bhfuil tú san iomaíocht do thoghchán, ceap suaitheantas agus póstaer toghchánaíochta a bheidh deartha chun vótáilte ionchasacha a chur ar an eolas faoi do chuid tosaíochtaí agus tograí.
- Suirbhé a dhéanamh le smaointeoireacht scoláirí faoi na próisis chinnteoireachta i do scoil a fháil amach agus faoin gcaoi a d'fhéadfai iad a fheabhsú agus na torthaí a chomhroinnt.
- Rannpháirt a ghlacadh sa chomhairleamh toghcháin trí úsáid an chórais vótála ionadaíochta cionnaire. Cuir an córas ionadaíochta cionnaire i gcomparáid le córas vótála amháin eile.
- Eagraigh bréagthoghchán nó bréagreifeann go comhthreomhar le toghchán/reifeann san fhíor-am agus cuir na torthaí i gcomparáid a chéile.
- Léirigh físeán gearr, beochan (nó a mhacasamhail) le míniú agus comparáid a thabhairt ar an dá chóras rialtais éagsúla.
- Glac páirt i ndíospóireacht faoin togra seo a leanas: ní theastaíonn an vóta ó dhaoine óga le cumhacht agus tionchar a fheidhmiú ar shaol ár linne.
- Dear cluiche nó grafaic faisnéise chun chuidiú le do chomhscóláirí tuiscint a fháil ar shaothair an Bhinse Comhionannais, na Cúirte Eorpaí um Chearta an Duine nó na Cúirte Coiriúla Idirnáisiúnta.
- Úsáid nó cruthaigh íomhána (gan focail ar bith) leis na naoi bhforas a léiriú faoina dtóiriscítear an leithcheal mhídhleathach in Éirinn. [Tabhair faoi deara: urramaigh an cóipcheart]
- Déan iniúchadh ar an gcaoi a dtuairiscíonn na soláthraithe meán faoi cheist áitiúil, náisiúnta nó dhomhanda nó faoi ní éigin is ábhartha do do chúrsa OSSP.
- Cruthaigh treoir feasa do dhaoine a dteastaíonn uathu a bheith ina saoránaigh ghníomhacha ar líne, maille le gluais d'eocharthearmaí, próifíil de na hardáin mheán sóisialta ábhartha, agus cás-staidéir ar dhaoine aonair nó grúpaí a d'úsáid na hardáin sin le hathrú dearfach a chruthú inár saol.
- Déan iniúchadh ar úsáid meán sóisialta ag polaiteoirí amháin nó níos mó.

Smaoinigh ar ghníomhartha agus ar fhreagraí féideartha chun tabhairt faoin gceist seo maidir le cóir dhomhanda.

Cén chuma atá ar rath?

Oide

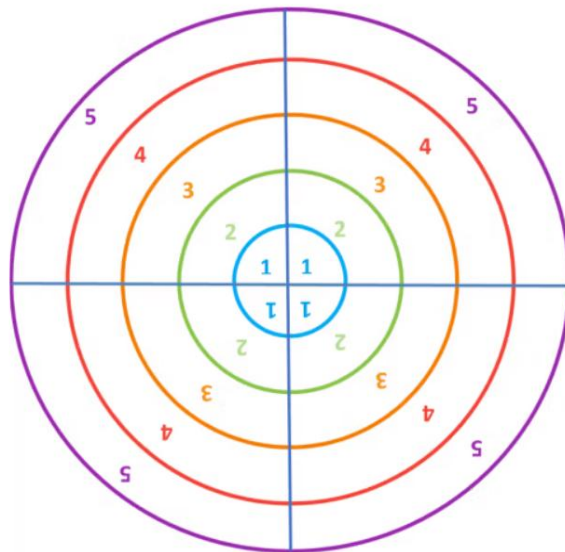
Straitéis aiseolais piara Súil sprice

Critéir ratha

Cén fáth?

Critéir ratha

Cén fáth?

Critéir ratha

Cén fáth?

Critéir ratha

Cén fáth?

- Páirteachas
- Rannpháirtíocht
- Eolas
- Eochairscileanna
- Dearcthaí
- Athrú iompair
- Tionchar na ngníomhartha a dhéanann daoine eile
- Tionchar na ngníomhartha a dhéantar orm
- Todhchaí

Ag dul isteach níos Doimhne – Gníomhaíocht Chomhoibríoch

Oide

1. Aontaigh ar 1 topaic chun díriú uirthi agus breac síos na hintinní foghlama ábhartha.
2. Cuir le chéile eispéireas foghlama “Ag dul isteach níos Doimhne” bunaithe ar an topaic seo.
3. Roghnaigh gníomhartha don athrú agus smaoinigh ar an gcuma a bheadh ar rath.

Padlet

0600 + 400

LG 1: Athraitheoirí atá Muinínach agus Acmhainneach a Chumasú. 3: An Uirlis Dianfhiosraithe

Nasc le gníomhaíochtaí eile Padlet

Gníomhaíocht 1: Athraitheoirí

Seomra 1

Seomra 2

Gníomhaíocht 3: An Uirlis Dianfhiosraithe

Athraitheoirí a Nascadh le Pobal níos leithne

Padlet - oide

LG Athraitheoirí a Nascadh le Pobal níos leithne

4. Ag tabhairt faoi cheisteanna fogaire sa rang OSSP

Padlet - oide

LG CSPE workshops on sensitive issues

1: Aontaigh ar 1 topaic chun díriú uirthi

Topaic:

Na hintinní foghlama is ábhartha (Déan iarracht IFanna ar fud na snáitheanna a chur san áireamh.);

1: Aontaigh ar 1 topaic chun díriú uirthi

Topaic:

Na hintinní foghlama is ábhartha (Déan iarracht IFanna ar fud na snáitheanna a chur san áireamh.);

WWGS Dig Deeper Coalgae-version

nú steanna chun OSSP

índricheát LD

nt agus Tionchar

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

An Gníomh a Thaifeadadh agus a Chur i Láthair

- Is féidir le scoláirí rogha a dhéanamh maidir leis an dóigh a gcuireann siad a dTaifead ar Ghníomh Saoránachta i láthair.
- Thart faoi 6-8 uair an chloig chun ullmhú agus chun é a chur i gcrích.
- Moltar gníomhartha grúpa chun aird a dhíriú ar an gcumhacht atá ag comhghníomh. Mar sin féin, ní mór do gach scoláire Taifead ar Ghníomh Saoránachta a chur i gcrích iad féin.
- Tá Samplaí de Shaothar Scoláirí ar fáil ar shuíomh CNCM.

Oideachas Saoránach, Sóisialta agus Polaitiúil

Snáithe 1: Cearta agus freagrachtaí

Dínit an duine - an bunús le cearta an duine

1.1 a phlé cad a chiallaíonn sé bhéith daoine agus maireachtáil i bpobal le cearta agus le freagrachtaí

1.2 láithrú fise a chruthú chun suíomh a chur in iúl nuair nach léirítear meas ar an dínit dhaonna

1.3 minió a thabhairt ar ordlathas éilimh an duine agus ar an gcaoi a mbaineann sé sin le cearta an duine

1.4 sonraí uimhriúla a aimsiú agus a léimniú a thaispeánann leithdháileadh áitiúil agus domhanda acmhainní bunúsacha agus patrúin neamhionannais

Ionstraimí chearta an duine

1.5 scéalta a roinnt faoi dhaoine aonair nó faoi ghrúpaí a inspioráid dóibh mar gheall ar a gcuid oibre ar son chearta an duine

1.6 amlíne a chruthú a rianáilonn cad as ar tháinig coinchealla chearta an duine, a léiríonn cúigeir nó níos mó de phríomhchearta, daoine agus cáipéisí

1.7 tuisceant a chur in iúl faoin tábhacht a bhaineann leis a an CNAEL agus an CECD do chur chun cinn chearta an duine

1.8 samplaí a aithint de chearta sóisialta, cultúrtha, teangeacnamaíochta, saoránachta, creidimh, comhshaoil agus polaitiúla

1.9 peirspectíochtaí difriúla a shonrú i gcásanna ina bhfuil comhlínt sholéir maidir le cearta nó sárú cearta

1.10 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

1.11 machnamh a dhéanamh ar a bhfoghlaim leanúnach a faoin mbri a bhaineann siad aist

Snáithe 2: Saoránacht dhomhanda

Inbhuanaítheacht

2.1 a chur in iúl conas atá siad nasctha le agus spleách ar eiceachórais, daoine agus áiteanna i ngar agus i gcéin

2.2 meabhrú ar shainmhíne dhéagsúla ar an bhforbairt agus a sainmhíniú féin a cheapadh den fhorbairt inbhuanaíthe

2.3 láithrú fise a chruthú de shonraí ina léiríonn siad a lorg eiceolaíoch

2.4 plé a dhéanamh ar straitéisí inbhuanaítheachta ar féidir le daoine aonair, pobail, gnóthais, an talmhalocht agus rialtais a úsáid le haghaidh a thabhairt ar an athrú aeráide

Forbairt áitiúil agus dhomhanda

2.5 scrúduit a dhéanamh ar chásanna staidéir nó fianaisí pearsanta de chuid daoine atá ag fulaingt de bharr bochtaineachta nó neamhionannais i gcomhthéacsanna agus i dtíortha difriúla agus ar an gcaoi atá siad ag oibriú chun na deacrachtaí atá acu a shárú

2.6 tuairim eolach a chur in iúl faoi bhunchúiseanna na

Snáithe 3: An daonlathas a fhiosrú

Ciall an daonlathais

3.1 láithrú fise a chruthú de na gnáth-chomhthéacsanna agus institiúidí lena mbaineann siad, ag diriú ar na háiteanna ina bhfuil cumhacht agus tionchar acu

3.2 cur síos a dhéanamh ar phróisis chinnteoireachta agus ról ghrúpaí difriúla ina rangfíscil

3.3 cur síos a dhéanamh ar struchtúir dhaonlathacha don chinnteoireacht ar leibhéal rialtais áitiúla agus náisiúnta

3.4 an téarmaíocht cheart a úsáid chun cur síos a dhéanamh ar institiúidí, struchtúir, páirtithe polaitiúla agus ról na hÉireann agus na hEorpa

3.5 comparáid a dhéanamh idir dhá chóras rialtais nó níos mó, agus aird ar leith a dhíriú ar na bealaí ina n-idirghníomhalonn an stát lena shaoránáigh, agus nar féidir le saoránáigh a stát a mhíniú

3.6 láidreachtaí agus laigí an phróisis dhaonlatháigh a plé

An dlí agus an saoránach

3.7 aithint a bhaineann go díreach lena saol féin iú conas a dhéantar agus a chuirtear dlíthe i bhfeidhm, bhraíonn siad le himeacht aimsire

3.8 ábharthacht cuirteanna áitiúla, náisiúnta agus ta a mhíniú

3.9 bíforais a ainmniú faoina bhfuil idirdhealú ach i ndlí na hÉireann, agus samplaí a thabhairt a dhéanamh conas a d'úsáid daoine aonair nó grúpaí a athruithe a dhéanamh sa tsochaí.

An tsochaí dhaonlathach

3.10 aithint a dhéanamh ar ról na meán éagsúil le faisnéis a ghléasadh agus le measúnú a dhéanamh ar na gnáth-chomhthéacsanna agus na mí-bhunáistí le gach ceann acu

3.11 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.12 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.13 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.14 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.15 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.16 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.17 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.18 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.19 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.20 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.21 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.22 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.23 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.24 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.25 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.26 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.27 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.28 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.29 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.30 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.31 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.32 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.33 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.34 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.35 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.36 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.37 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.38 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.39 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.40 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.41 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.42 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.43 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.44 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.45 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.46 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.47 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.48 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.49 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.50 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.51 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.52 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.53 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.54 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.55 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.56 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.57 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.58 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.59 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.60 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.61 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.62 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.63 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.64 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.65 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.66 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.67 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.68 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.69 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.70 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.71 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.72 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.73 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.74 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.75 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.76 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.77 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.78 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.79 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.80 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.81 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.82 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.83 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.84 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.85 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.86 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.87 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.88 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.89 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.90 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.91 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.92 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.93 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.94 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.95 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.96 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.97 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.98 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.99 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

3.100 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn a chosaint

Gearrchúrsa de chuid na Sraithe Sóisearaí – Oideachas Saoránach, Sóisialta agus Polaitiúil (OSSP)

Treoirlínte don Mheasúnú Rangbhunaithe

An Dara hEagrán

NCCA Eanáir 2019

Rianaire an Mhúinteora agus Treoirínite maidir le Ról an Scoláire

Oide

Oide Óide na hÉireann

Tacaíocht do Ghníomh Saoránachta OSSP – Rianaire Múinteoirí

Is féidir an acmhainn seo a úsáid chun tacú le múinteoir a dhéanann maoirseacht ar Ghníomh Saoránachta. Déanann scoláirí in OSSP ar a laghad trí Ghníomh Saoránachta, agus ceann amháin ar a laghad ó gach snáithe.

Rang/Grúpa	
Teideal an Ghnímh	

1: Saincheist

- D'aithin aicme/grúpa beag saincheist ábhartha fhiúntach a bhaineann le sonraíocht an chúrsa (Saincheist dhíríte atá sainithe go soiléir).
- Is féidir le rang/grúpa beag a mhíniú cén fáth a bhfuil an cheist seo tábhachtach agus ábhartha (Míniú soiléir, a bhfuil tacaíocht mhaith leo).

Dáta/Athbhreithniú ar Dhul Chun Cinn, Nótaí, nó Moltaí:

2: Taighde

- D'úsáid rang/grúpa beag ar a laghad 3 fhoinsé iontaoifa agus éagsúla (Úsáid foinsí inchreidte, éagsúla).
- Tá príomhfhiricí agus fianaise curtha i láthair go soiléir ag rang/grúpa beag (Fianaise ar thuiscint agus ar anailís).
- Tá tuairimí agus dearchtaí éagsúla (Taighde cothromaithe) curtha san áireamh ag an rang/grúpa beag.

Dáta/Athbhreithniú ar Dhul Chun Cinn, Nótaí, nó Moltaí:

3: Gníomhartha

- Tá dhá ghníomh réadúla agus indéanta ar a laghad aitheanta ag rang/grúpa beag (Tá na gníomhartha soiléir, réalaíoch agus indéanta).
- Tá measúnú déanta ag an rang/grúpa beag ar láidreachtaí agus ar laigí gach

Oide Óide na hÉireann

Tacaíocht do Ghníomh Saoránachta OSSP - Scoláirí

Is féidir an acmhainn seo a úsáid chun tacú le scoláirí gníomhartha saoránachta OSSP na Sraithe Sóisearaí a phleanáil, a thaghd, a léiriú agus gníomhú orthu.

Céim 1: Saincheist a aimsiú ar cás liom í

Cén cheist a mbím páiseanta fúithi?

Smaoinigh ar fhadhbanna i mo phobal áitiúil nó ar shaincheisteanna domhanda a bhíonn ag déanamh imní dom. D'fhéadfadh rud ar bith a bheith ann: athrú aeráide, meabhairshláinte, bochtaineacht, combhionannas, srl.

- Tá saincheist i mo cheann a mbím buartha fúithi: _____
- Is féidir liom a mhíniú cén fáth a bhfuil an cheist seo tábhachtach dom: _____

Aiseolas a Lorg:

Cé ar féidir liom aiseolas a iarraidh uaidh faoi mo rogha?

D'fhéadfainn ceist a chur ar chomhghleacaí ranga, ar mhúinteoir nó ar bhall teaghlaigh faoi cén áicme a cheapann siad go bhfuil an cheist atá roghnaithe agam tábhachtach nó ábhartha.

- Fuair mé aiseolas ar an gceist a roghnaigh mé ó: _____
- An t-aiseolas a fuarthas: _____
- Conas a úsáidfídh mé an t-aiseolas: _____

Céim 2: Taighde a dhéanamh ar an gceist

Cad é a chaithfidh a bheith ar eolas agam faoin gceist seo?

Cuardaigh faisnéis iontaoifa a mhíniú an cheist. D'fhéadfadh ailt nuachta, tuarascálacha, leabhair, nó suíomhanna ghréasáin ó fhoinsí iontaoifa a bheith i gceist leis sin.

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Tairngreacht, Gníomh agus Athmhachnamh sa rang OSSP

- Ag smaoineamh chun tosaigh maidir leis na hiarmhairtí gearrthéarmacha agus fadtéarmacha ag gníomhartha
- Ag tabhairt faoi ghníomh atá fiúntach agus freagrach
- Ag athmhachnamh ar luachanna, ar chearta agus ar fhreagrachtaí

 Oide

Tuar, Gníomh agus Athmhachnamh

Tuar – Ag smaoineamh mar a bheadh Saoránach Gníomhach ann

Is minic a bhíonn bruscar ina lú sa pháirc áitiúil, áit a gcaitheann tú féin agus do chairde am ag crochadh thart ag an deireadh seachtaine. Molann cúpla duine i do bhliainghrúpa glantachán a shocrú i ndiaidh na scoile Dé Luain. Mothaíonn daoine eile i do bhliainghrúpa nach orthu an fhreagracht.

C1 Cad iad na fáthanna a d'fhéadfadh a bheith ag daoine leis an bhfreagairt sin?

C2 Cad iad na hiarmhairtí gearrthéarmacha / fadtéarmacha a d'fhéadfadh a bheith le glantachán a shocrú?

C3 Cad iad na meonta ba chearta a chur san áireamh? (Muintir na háite etc)

Gníomh – Gníomh Freagrach a Dhéanamh

Roghnaigh gníomh amháin a d'fhéadfadh a dhéanamh sa chás Gníomh a dtacóinn féin leis ná:

C1 Cad é an cuspóir atá ag an ngníomh seo?

C2 Cad é mar is féidir leis an ngníomh seo cur le folláine?

C3 Cad iad na hiarmhairtí diúltacha a d'fhéadfadh a bheith ann ba chearta a chur san áireamh?

C4 Cad é mar is féidir an gníomh seo a dhéanamh níos freagraí agus níos ionchuimsithi?

Athmhachnamh – Ag Foghlaim mar Shaoránach

C1 Cad iad na luachanna OSSP atá ábhartha sa chás seo?

C2 Cad é mar a léiríonn an gníomh a roghnaigh tú na luachanna sin?

C3 Cad é a d'fhoghlaim tú maidir le bheith i do shaoránach freagrach?

C4 Cén tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag an bhfoghlaim sin ar do gníomhartha sa todhchaí ar scoil nó sa phobal?

Tacaíochtaí Litearthachta

Oide

The screenshot shows the Oide website interface. At the top, there is a navigation menu with the following items: Teicneolaíocht Dhigiteach, Ionduchtú Droichead, Bunscoil, Iar-bhunscoil, GaelAonad, and Ceannaireacht. The main heading is "Béarla mar Theanga Bhreise (BTB)". Below this, there is a breadcrumb trail: Home > Iar-bhunscoil > Oideachas Ionchuimsitheach > Béarla mar Theanga Bhreise (BTB). The main content area features five cards:

- Ábhair foghlama ghairmiúla**: Clickedáil chun breathnú
- Nuacht agus Uasdátuithe**: Clickedáil chun breathnú
- Príomhdhoiciméid**: Clickedáil chun breathnú
- Ag ullmhú don teagasc agus don fhoghlaim**: Ag teacht go luath
- Acmhainní**: Clickedáil chun breathnú

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Tacaíochtaí don Taifead ar Ghníomh Saoránachta

Oide

Ag tacú leis an Taifead ar Ghníomh Saoránachta in OSSP

Sonraíocht agus Gníomh fiúntach

Cúrsa Gearr Oideachas Saoránach, Sóisialta agus Polaitiúil (OSSP)
Sonraíocht le haghaidh sa tSraith Shóisearach

Treoirleinte Measúnaithe

Gearrchúrsa de chuid na Sraithe Sóisearaí – Oideachas Saoránach, Sóisialta agus Polaitiúil (OSSP)
Treoirleinte don Mheasúiní Rangbunaithe
An Dara hEagrán
NCCA
Eanáir 2019

Tacaíochtaí Oide

Ábhair foghlama ghairmiúla
Clíceáil chun breathnú

Na Gnéithe Cáilíochta

OSSP na Sraithe Sóisearaí Measúiní Rangbunaithe
NCCA

NA GNÉITHÉ CÁILÍOCHTA

Mar ba ar fáil:

- Lúibhinn na hOide ar ghníomh nua a bhaint amach agus gníomhachas a bhaint amach
- Comhairleoireacht
- Comhairleoireacht le haghaidh na hOide ar ghníomh nua a bhaint amach agus gníomhachas a bhaint amach

Dúile na hOide:

- Lúibhinn na hOide ar ghníomh nua a bhaint amach agus gníomhachas a bhaint amach
- Comhairleoireacht le haghaidh na hOide ar ghníomh nua a bhaint amach agus gníomhachas a bhaint amach
- Comhairleoireacht le haghaidh na hOide ar ghníomh nua a bhaint amach agus gníomhachas a bhaint amach

Ag hionann na hOide:

- Lúibhinn na hOide ar ghníomh nua a bhaint amach agus gníomhachas a bhaint amach
- Comhairleoireacht le haghaidh na hOide ar ghníomh nua a bhaint amach agus gníomhachas a bhaint amach
- Comhairleoireacht le haghaidh na hOide ar ghníomh nua a bhaint amach agus gníomhachas a bhaint amach

Measúiní Rangbunaithe ar 2019:

- Tá na hOide ar ghníomh nua a bhaint amach agus gníomhachas a bhaint amach
- Tá na hOide ar ghníomh nua a bhaint amach agus gníomhachas a bhaint amach
- Tá na hOide ar ghníomh nua a bhaint amach agus gníomhachas a bhaint amach

Ag hionann na hOide:

- Lúibhinn na hOide ar ghníomh nua a bhaint amach agus gníomhachas a bhaint amach
- Comhairleoireacht le haghaidh na hOide ar ghníomh nua a bhaint amach agus gníomhachas a bhaint amach
- Comhairleoireacht le haghaidh na hOide ar ghníomh nua a bhaint amach agus gníomhachas a bhaint amach

Samplaí de shaothar scoláirí

Samplaí de shaothar scoláirí

- Center Parcs – an investigation on its impact
Ag teacht leis na hionannais
- Raising awareness about Brexit
Thar barr ar fad
- Reducing carbon footprint
Ag teacht leis na hionannais
- Taking action on climate change
Ag teacht leis na hionannais
- Taking action on climate change
Oí clann na h-ionannais
- Taking action on climate change
Oí clann na h-ionannais

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Athmhachnamh

Cad iad na smaointe a bheidh agat agus tú ag pleanáil do rannpháirtíocht níos doimhne maidir le saincheistanna i do rang OSSP?

Breac síos nóta de dhá rud a thógfaidh tú ar ais chuig do chomhghleacaithe roinne.

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Ár scoláirí a
spreagadh, a
chumhachtú agus a
chumasú chun dul i
ngleic le ceisteanna
íogaire

A Spreagadh

A chumhachtú

A chumasú

Ag tabhairt faoi
cheisteanna íogaire sa rang
OSSP

Fiosrú a dhéanamh ar an
dóigh chun tacú le scoláirí
OSSP agus iad ag tabhairt
faoi cheisteanna íogaire

Sonraíocht le haghaidh OSSP

Oide

‘Cuidíonn OSSP sé le scoláirí a bhfuil ar siúl sa domhan a cheistiú, a léirmheas agus a mheasúnú; tugann sé tuiscint do scoláirí ar a gcearta an duine agus a bhfreagrachtaí sóisialta.’

Sonraíocht le haghaidh OSSP sa tSraith Shóisearach I.4

Cúrsa Gearr
Oideachas
Saoránach, Sóisialta
agus Polaitiúil
(OSSP)

Sonraíocht le haghaidh sa tSraith Shóisearach

Cén fáth a dteagascaimid ceisteanna íogaire in OSSP?

- Tá siad sa tsonraíocht
- Caithfidh daoine óga a luachanna a fhiosrú
- Ba mhaith le daoine óga a bheith níos eolaí maidir le ceisteanna domhanda
- Forbraítear scileanna smaointeoireachta criticiúla
- Forbraítear meonta
- Foghlaim ar feadh an tsaoil
- Comhbhá/ meas etc
- Tacaítear le tuiscint na scoláirí
- Guth agus abhcóideacht na scoláirí

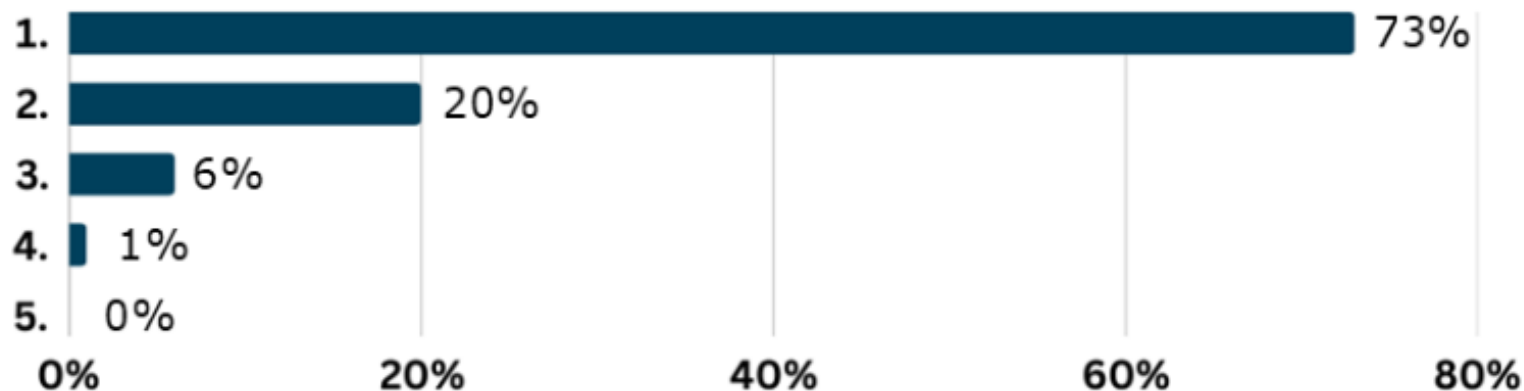

European School Education Platform/ Ardán Oideachais Scoileanna na hEorpa

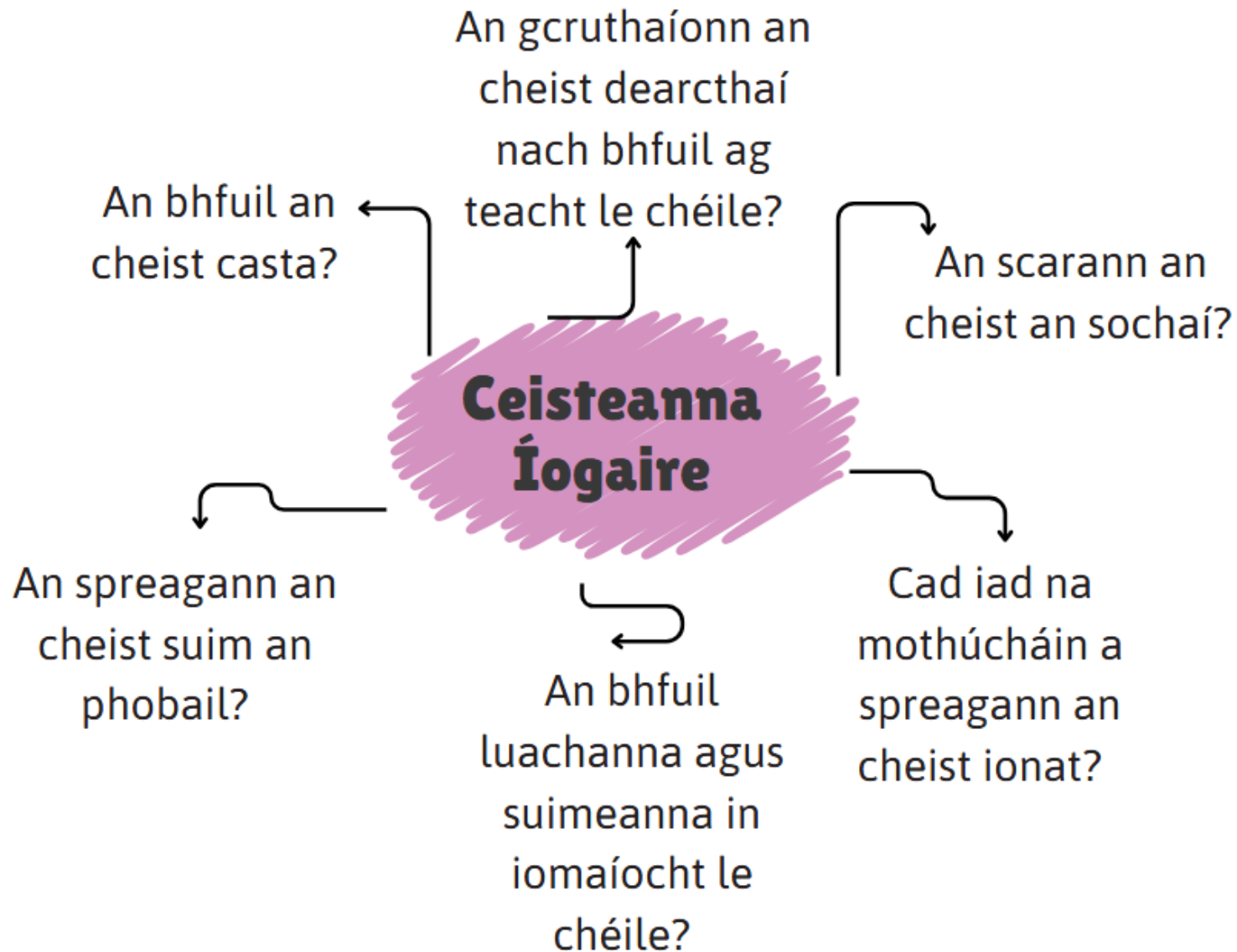
Oide

**I do bharúil féin, cé chomh tábhachtach is atá sé
topaicí íogaire agus conspóideacha a chur san
áireamh san oideachas chun caoinfhulaingt, meas
agus cinnteoireacht eolach a chothú?**

1. Iontach tábhachtach
2. Tábhachtach
3. Measartha tábhachtach
4. Rud beag tábhachtach
5. Gan aon tábhacht ar bith

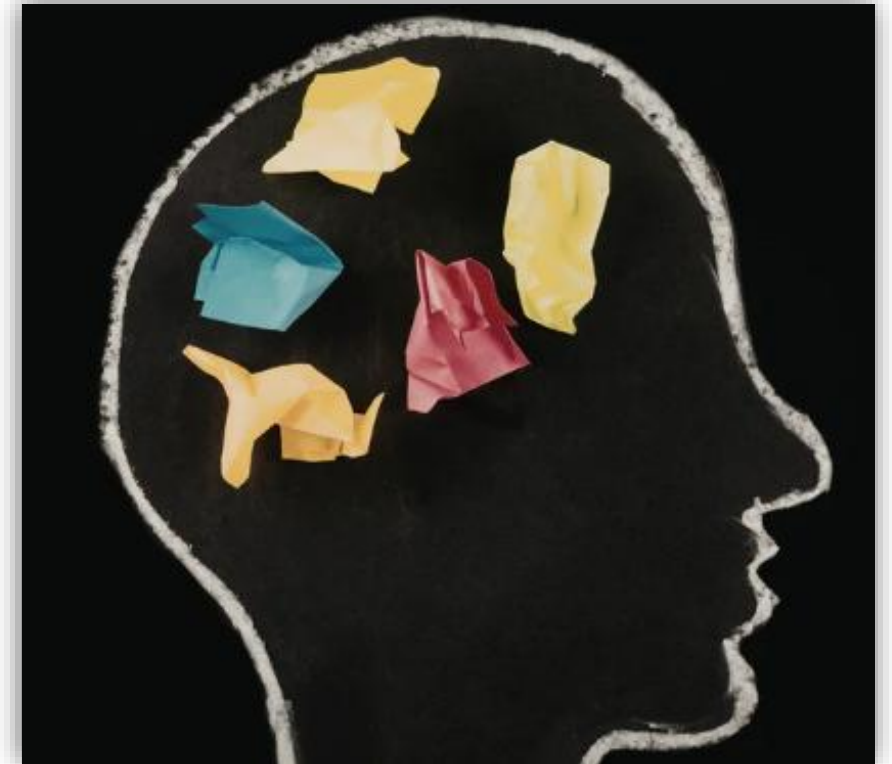
Cad é a fhágann ceist ina ceist íogair?

Smaoineamh don am i láthair

- Tá tú beo 100 bliain nó mar sin sa todhchaí
- Tá tú ag amharc siar ar shaol an lae inniu ag iarraidh cur síos a dhéanamh ar cheisteanna íogaire na linne
- Cad iad na focail a mbainfeá úsáid astu?
- Cad iad na híomhánna a roghnófá?

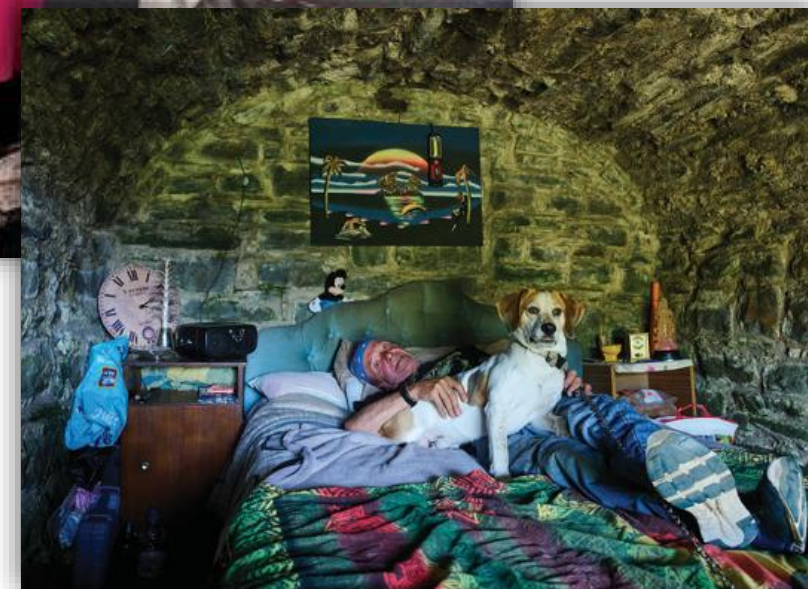
An rang OSSP s'agat féin

- Cad a bheadh ina ceist íogaire le do rang féin, dar leat?
- Cad é mar a thug tú faoi cheisteanna íogaire a phlé le do rang?

Cliceáil chun breathnú

Daniel Champion,
Presentation Secondary School,
Kilkenny

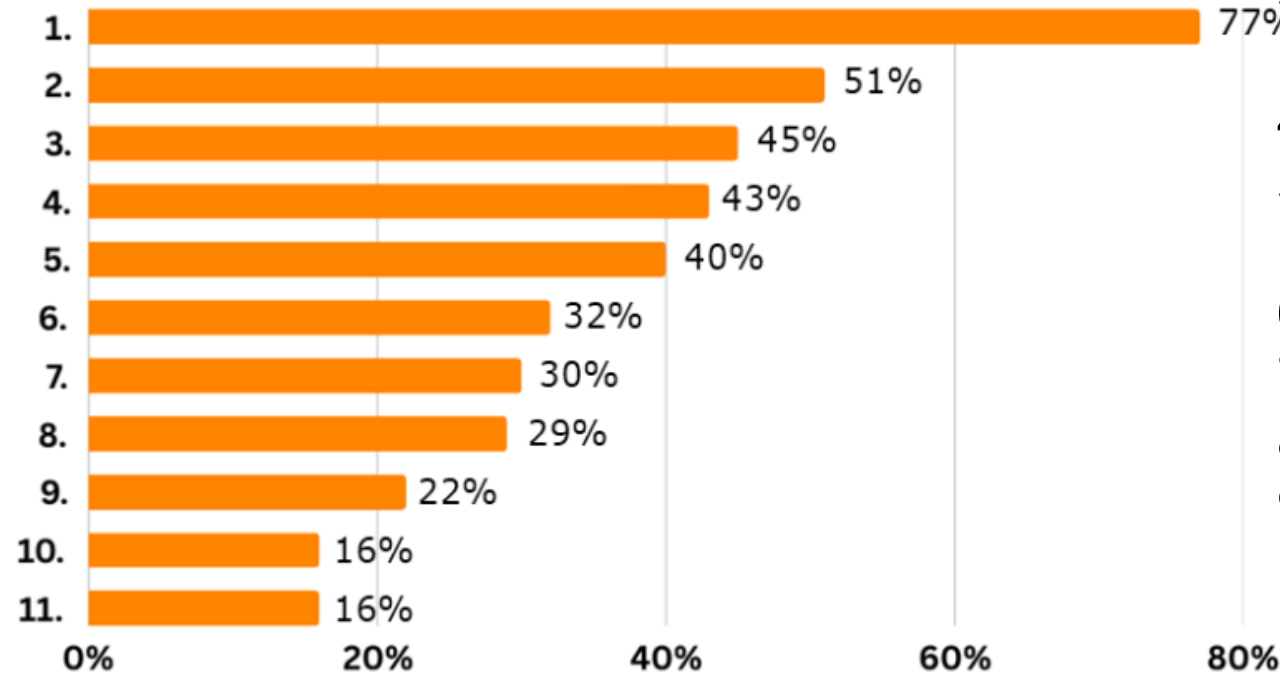

European School Education Platform/ Ardán Oideachais Scoileanna na hEorpa

Oide

Cé acu de na topaicí a leanas a bheadh íogair nó conspóideach chun plé a dhéanamh orthu le scoláirí dar leat?

<https://school-education.ec.europa.eu/en/discover/surveys/survey-sensitive-controversial-topics>

- 2.4 plé a dhéanamh ar straitéisí inbhuanaitheachta ar féidir le daoine aonair, pobail, gnóthais, an talmhaíocht agus rialtais a úsáid le haghaidh a thabhairt ar an athrú aeráide
-
- 2.4 plé a dhéanamh ar straitéisí inbhuanaitheachta, na náisiúnachas
- 2.5 scrúdú a dhéanamh ar chásanna staidéir nó fianaisí pearsanta de chuid daoine atá ag fulaingt de bharr bochtaineachta nó neamhionannais i gcomhthéacsanna agus i dtíortha difriúla agus ar an gcaoi atá siad ag oibriú chun na deacrachtaí atá acu a shárú
-
-
-
-
-
-
- 3.5 comparáid a dhéanamh idir dhá chóras rialtais nó níos mó, agus aird ar leith a dhíriú ar na bealaí ina n-idirghníomhaíonn an stát lena shaoránaigh, agus inar féidir le saoránaigh a stát a mhúnlú
-
-

Olíocht Saoránach, Sóisialta agus Polaitiúil

Snáithe 1: Cearta agus freagrachtaí

Dínit an duine – an bunús le cearta an duine

1.1 a phlé cad a chiallaíonn sé bheith daonna agus maireachtáil i bpobal le cearta agus le freagrachtaí

1.2 láithriú físe a chruthú agus a chur ar fáil ar líne

Ceartha Daonna

1.3 mairt a dhéanamh ar gcaoi a mbaineann sé sin le cearta an duine

1.4 sonraí uimhriúla a aimsiú agus a léirmhíniú a thaispeánann

Cothromas Inscne

Ionstraimí chearta an duine

1.5 scéalta a roinnt faoi dhaoine aonair nó faoi ghrúpaí a thugann inspioráid dóibh mar gheall ar a gcuid oibre ar son chearta an duine

1.6 amhlíne a chruthú a rianóidh cad ar tháinig coincheapa

Ciníochas

1.7 tuiscint a chur in iúl faoin tábhacht a bhaineann leis an DUCD,

an CNAACL agus an CECD do chur chun cinn chearta an duine

1.8 samplaí a aithint de chearta sóisialta, cultúrtha, teanga,

eacnamaíocha, saoránachta, creidimh, comhshaoil agus

polaitiúla

Bochtaineacht

1.9 plean a chur in iúl do choimhlint shonair maidir le cearta nó sa cearta

1.10 a léiriú go dtuigeann siad a bhfreagracht féin chun a gcuid cearta an duine féin agus cuid daoine eile a chur chun cinn agus a chosaint

1.11 machnamh a dhéanamh ar a bhfoghlaim leanúnach agus faoin mbrí a bhaineann siad aist

Snáithe 2: Saoránacht dhomhanda

Inbhuanaitheacht

2.1 a chur in iúl conas atá siad nasctha le agus spleách ar éiceachórais, daoine agus áiteanna i ngar agus i gcéin

2.2 meabhúr ar shainmhínte éagsúla ar an bhforbairt agus a sainmhíniú féin a cheapadh den fhorbairt inbhuanaithe

2.3 láithriú físe a chruthú a rianóidh cad ar tháinig coincheapa

Neamhionannas Domhanda

2.4 plean a chur in iúl do daoine aonair, pobail, gnóthais, an talmhaíocht agus rialtais a úsáid le haghaidh a thabhairt ar an athrú aeráide

Forbairt áitiúil agus dhomhanda

2.5 sábháilteacht a chosaint agus a neamhionannas i gcomhcheacsanna agus i dtionsaíochtaí agus

Suíomhanna Coimhlinte

ar an gcaoi atá siad ag oibriú chun na deacrachtaí atá acu a shárú

2.6 tuairim eolach a chur in iúl faoi bhunchúiseanna na bochtaineachta, idir áitiúil agus dhomhanda

2.7 tionsaíochtaí a chosaint agus a neamhionannas a chosaint

Inimirce

Athrú domhanda a chur i gcrích

2.8 duine amháin agus institiúid amháin a shainnigh a bhfuil cumhacht agus tionchar acu sa domhan inniu, mínigh ról na beirte acu

2.9 anailís a dhéanamh ar shaincheist nó ar dhúshlán domhanda amháin, faoi na ceanteidil seo a leanas: cúiseanna, iarmhairtí, tionchar ar shaol daoine agus réitigh fhéideartha

2.10 measúnú a dhéanamh ar na cúiseanna agus ar na réitigh

Soláthar Díreach

2.11 iniúchadh a dhéanamh ar fheachtas d'athrú i réimse na hinbhuanaitheachta agus measúnú a dhéanamh ar na cúiseanna nár éirigh leis an bhfeachtas sin

2.12 machnamh a dhéanamh ar a bhfoghlaim leanúnach agus faoin mbrí a bhaineann siad aist

Snáithe 3: An daonlathas a fhiosrú

Ciall an daonlathais

3.1 láithriú físe a chruthú de na gnáth-chomhthéacsanna agus institiúidí lena mbaineann siad, ag díriú ar na háiteanna ina bhfuil cumhacht agus tionchar acu

3.2 cur síos a dhéanamh ar phróisis chinnteoireachta agus ról ghrúpaí difriúla ina rang/scoil

3.3 chomhcheacsanna a chosaint

Rialachas agus Daonlathas

3.4 an tearnmarocnt cheart a úsáid chun cur síos a dhéanamh ar institiúidí, struchtúir, páirtithe polaitiúla agus ról na hÉireann agus na hEorpa

3.5 comparáid a dhéanamh idir dhá chóras rialtais nó níos mó, agus aird ar leith a dhíriú ar na bealaí ina n-idirghníomhaíonn an stát lena shaoránaigh agus inar féidir le saoránaigh a stát a mhó

Athrú Aeráide

3.6 an tearnmarocnt cheart a úsáid chun cur síos a dhéanamh ar athrú aeráide

An dlí agus an saoránach

3.7 dlíthe a aithint a bhaineann go díreach lena saol féin

3.8 a mhíniú conas a dhéantar agus a chuirtear dlíthe i bhfeidhm, agus a fhabhraíonn siad le himeacht aimsire

3.9 ról agus ábharthacht cúirteanna áitiúla, náisiúnta agus idirnáisiúnta a mhíniú

3.10 an tearnmarocnt cheart a úsáid chun cur síos a dhéanamh ar dlí

Easpa Dídine

3.11 an tearnmarocnt cheart a úsáid chun athruithe a dhéanamh sa tsochaí.

Ról na meán i sochaí dhaonlathach

3.12 taiscéaladh a dhéanamh ar ról na meán éagsúil le faisnéis agus nuacht a ghiniúint agus le measúnú a dhéanamh ar na buntáistí agus na mí-bhuntáistí le gach ceann acu

3.13 an tearnmarocnt cheart a úsáid chun cur síos a dhéanamh ar chomhshaoil

Córais Pholaitiúla

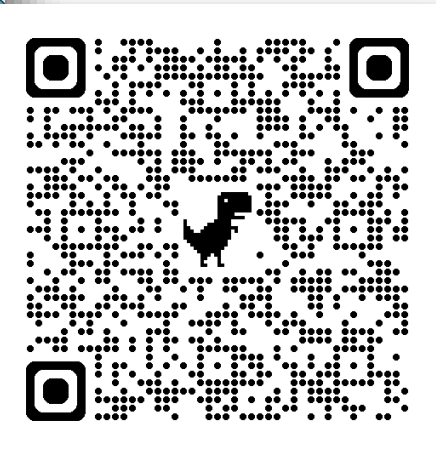
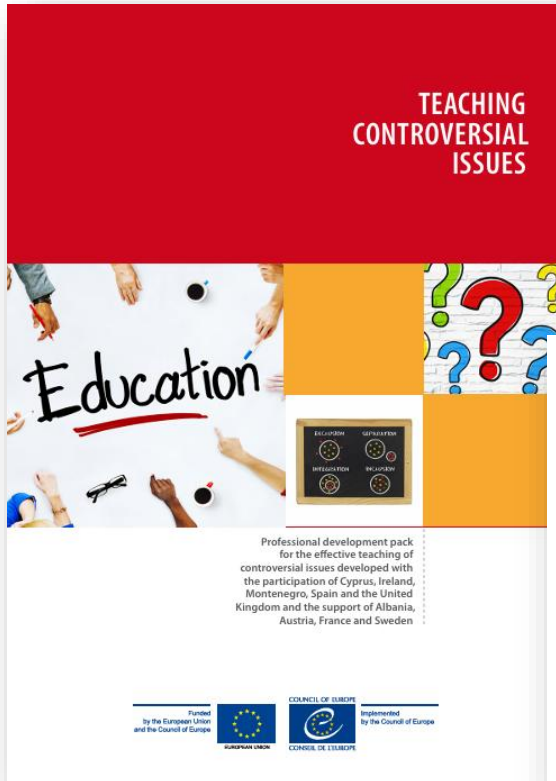
3.14 machnamh a dhéanamh ar a bhfoghlaim leanúnach agus faoin mbrí a bhaineann siad aist

Tacaíochtaí chun saincheisteanna íogaire a theagasc

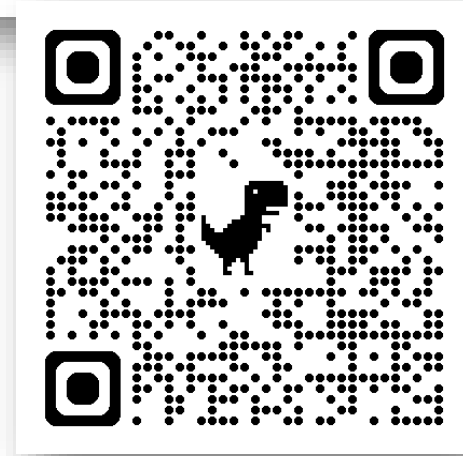
Oide

Council of Europe: Teaching controversial issues (2015)

Uirlisí úsáide OSPS

		
Ag Ullmhú don Teagasc	OSPS a Theagasc	Acmhainní lena n-úsáid i dTeagasc OSPS/OCG

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Cad é mar a ullmhaíonn tú chun ceisteanna íogaire a theagasc?

Oide

 CONRADH RANGA

MEAS
Meas a léiriú dúinn féin, do dhaoine eile agus dár dtimpeallacht.

FIOSRACHT
A bheith fiosrach maidir leis an domhan thart orainn agus ceisteanna a chur.

COMHOIBRIÚ
A bheith ag comhoibriú le daoine eile chun ár n-eolas a fhorbairt agus chun tuiscint a fháil ar na ról laistigh de ghrúpa.

CUMARSÁID
A bheith ag labhairt le daoine eile go measúil agus chun foghlaim agus riachtanais a chur in iú

NEAMHCHLAONTA
A bheith neamhchlaonta maidir leis na dearcthaí, meonta agus creidimh atá ag daoine eile..

 Ag Rianú KWHLAQ

Cad é an t-eolas atá agat?	Cad é an t-eolas atá uait?	Cad é mar a thiocfaidh tú ar an eolas?	Cad é a d'fhoghlaim tú?	Cad é an gníomh a dheanfaidh tú?	Cad iad na ceisteanna eile atá agat?
					

Machnamh sula dteagasctar ceisteanna íogaire

Oide

Cén fáth ar cheart dúinn ceisteanna íogaire a theagasc?

Cad é an túsphointe nuair a shocraím ar cheist íogaire a theagasc?

Cad iad na heispéiris foghlama is féidir liom a chruthú do mo scoláirí?

Cad is ceist íogair ann?
Cad é a fhágann gur ceist íogair nó nach ceist íogair atá ann?

Cé acu luachanna a mhúnlóidh an méid ba mhaith liom go bhfoghlaiméidh mo scoláirí?

Ról an mhúinteora

Oide

- Éascaitheoir neodrach
- Timpeallacht shábháilte, mheasúil agus ionchuimsitheach a chruthú
- Smaointeoireacht chriticiúil a spreagadh
- Comhrá oscailte a spreagadh
- Freastal ar dhearcthaí
- Freagraí mothúchánacha a láimhseáil
- Barúlacha atá bunaithe ar fhianaise
- Cleachtas athmhachnaimh

Athmhachnamh pearsanta

Topaic/Téama

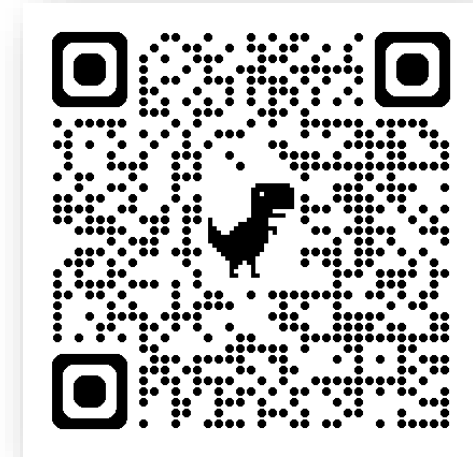
Láidreachtaí
Réamheolas, Taithí

Leochaileacht
Eagla, Éiginnteachtaí, Bearnaí san eolas

Riachtanais
Acmhainní, Faisnéis, Comhairle

Cad é mar is féidir linn an chuid is fearr a bhaint as plé íogair? Oide

- Comhroinn an intinn/na hintinní foghlama
- Faigh amach an méid atá ar eolas ag scoláirí chun tomhas a dhéanamh ar an dóigh a bhforbróidh an plé
- Téigh i muinín dea-chroí na scoláirí
- Spreag rannpháirtíocht
- Ná déan ceist phearsanta as an bplé
- Smaoinigh ar an am agus an dóigh chun briseadh isteach ar an bplé
- Bunaigh dóigh chun an plé a thabhairt chu n deiridh

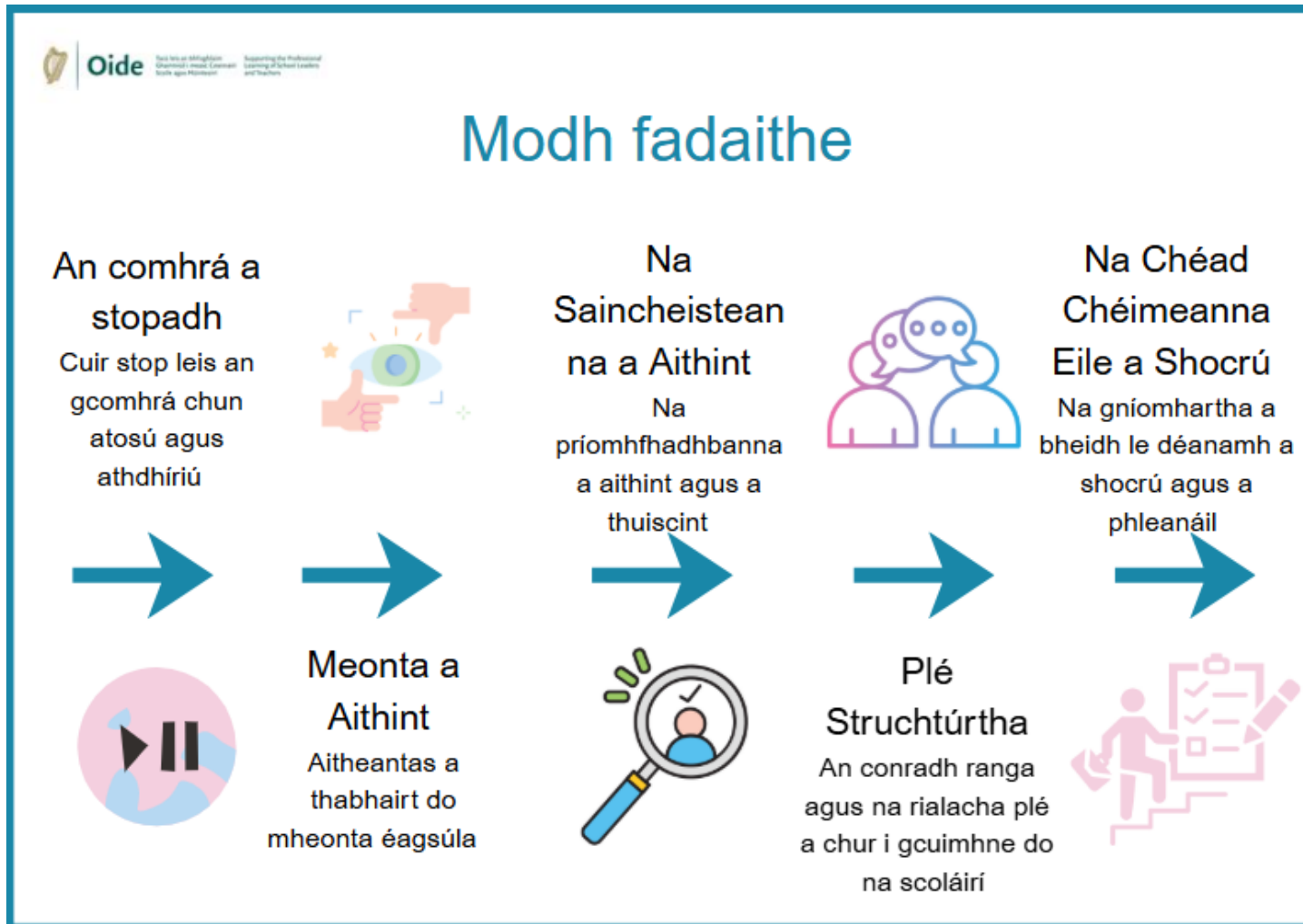
Ag Uilmhú don Teagasc

OSPS a Theagasc

Acmhainní lena n-úsáid i dTeagasc OSPS/OCG

Nuair a chuirtear tús le ceisteanna íogaire, bíonn tábhacht ar leith ag do ról mar mhúinteoir. Is féidir leis an modh fadaithe chuidiú leat chun an suíomh a mhoilliú, mothúchán a aithint agus cúrsaí a atreorú más gá.

Leasú, treisiú, nó díriú

- Thug mé faoi deara go raibh cuid mhaith agaibh...
- Cluinim cuid agaibh a rá...
- Is mór agam an t-ionracas.
- An féidir leat giota eile a rá faoi sin?
- Abair liom cad a shíleann tú faoi...
- An bhfuil smaointe ar bith ag duine ar bith eile?
- An bhfuil a mhalairt de thuairim ag duine ar bith maidir le...
- An féidir leat smaoineamh ar chás ina mbeadh smaoineamh/freagairt eile agat?
- Cad é an fhreagairt a bheadh ag duine ar chomhaois leatsa...?
- Cad é atá ar eolas againn faoi sin cheana féin?
- An féidir leat smaoineamh ar shampla?
- Cad é atá á rá agat nó?
- An féidir leat sin a chur ar dhóigh eile le do thoil?

Dearcadh a thuiscint

- Mínigh an fáth / an dóigh...
- Cad é an fhianaise atá ann chun tacú lena bhfuil á rá agat?
- Cad é an seasamh atá taobh thiar den argóint sin?
- Dóigh eile atá ann chun amharc air seo ná..... an luíonn sé sin le réasún?
- Cén fáth a bhfuil é sin á rá agat?
- Cad is ciall leis sin go díreach?
- Cad é an bhaint agat aige sin leis an méid a bhí faoi chaibidil againn?

Soiléiriú a lorg

- Tá mé fiosrach maidir le...
- Tuigim gur sin an taithí a bhí agat, ach níl a fhios agam más féidir le míniú eile a bheith ann?
- Níl a fhios cad a bheadh in intinn an duine eile?
- Cén chuma a bheadh air sin?

Barúlacha gan bhunús

- Feictear domsa gur rud é sin a bheadh le fiosrú a thuilleadh.
- Cad iad na hiarmhairtí a thagann leis an mbarúil sin atá gan bhunús?
- Cad é a bhí tú ag iarraidh a rá leis an gceist sin a chur?
- Cén fáth a síleann tú gur chuir mé an cheist sin?

Frásaí

úsáideacha chun

ceisteanna íogaire / plé

íogair a éascú i do

rang OSSP

Ag tacú le comhrá sa rang OSSP

Plé Timpealláin

Plé míreanna méaraí

Díospóireacht na gCos

Ceithre Chúinne

Rólimirt

Cad a chuireann isteach ort?

5 fháth

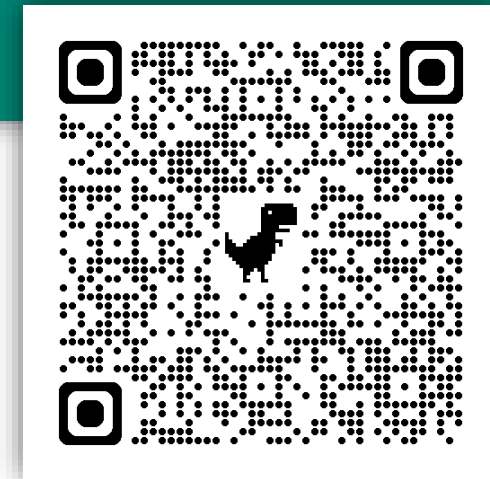
Straitéis amharcfhoghlama

Scéalta Corraitheacha – Uirlisí in éadan an leithcheala

Oide

- A fheiceáil agus a bheith: déan athmhachnamh ar théiniúlacht agus luach na hilchineálachta.
- Ag dul i ngleic leis an leithcheal: amharc ar shamplaí den thrith-Sheimíteachas, den chiníochas agus d'fhoirmeacha eile leithcheala atá ag gabháil do dhaoine óga.
- Scéalta beatha: foghlaim ó scéalta pearsanta ó thréimhsí éagsúla staire.
- Máistreacht a fháil ar na meáin: amharc ar an dóigh a múnlaíonn an nuacht agus na meáin shóisialta dearcthaí.
- Ag dul i mbun gnímh: faigh amach cén chuma atá ar dhul i mbun gnímh agus fiosraigh tionscnaimh óige ar fud na hEorpa.

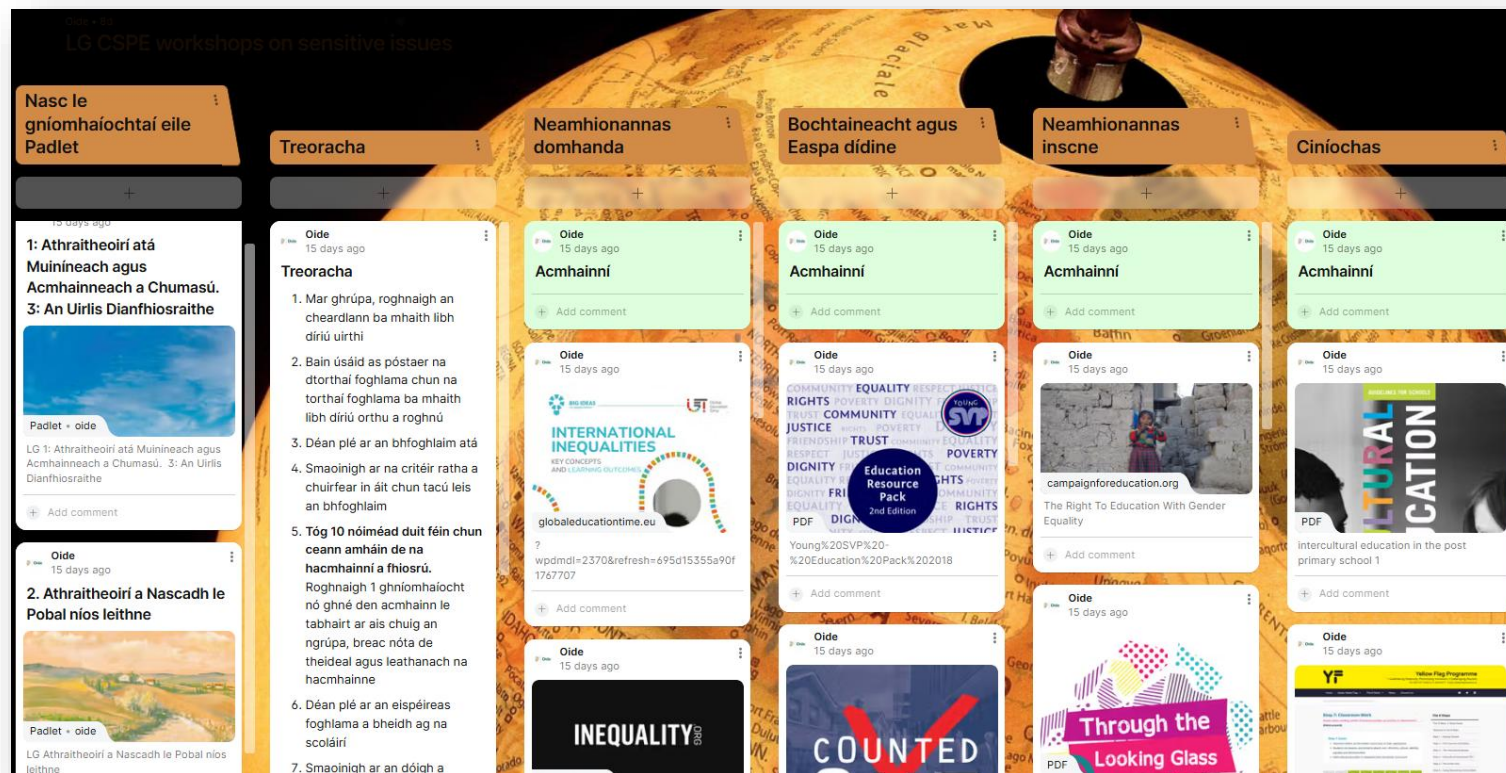
Luachanna agus spriocanna agus ceisteanna íogaire á dteagasc

- **Topaic:** Comhionannas agus Leithcheal
- **Sprioc:** chun cuidiú le scoláirí a bheith ina saoránaigh atá ar an eolas, measúil agus freagrach agus a bhfuil meas acu ar chothroime, a thugann dúshlán na héagóra, agus a chuireann le sochaí atá níos cothroime.
- **Luachanna:** Éiríonn scoláirí níos eolaí maidir leis an dóigh a n-imríonn a ngníomhartha tionchar ar dhaoine eile. Foghlaimíonn scoláirí go bhfuil guth acu agus gur féidir leo difear a dhéanamh.

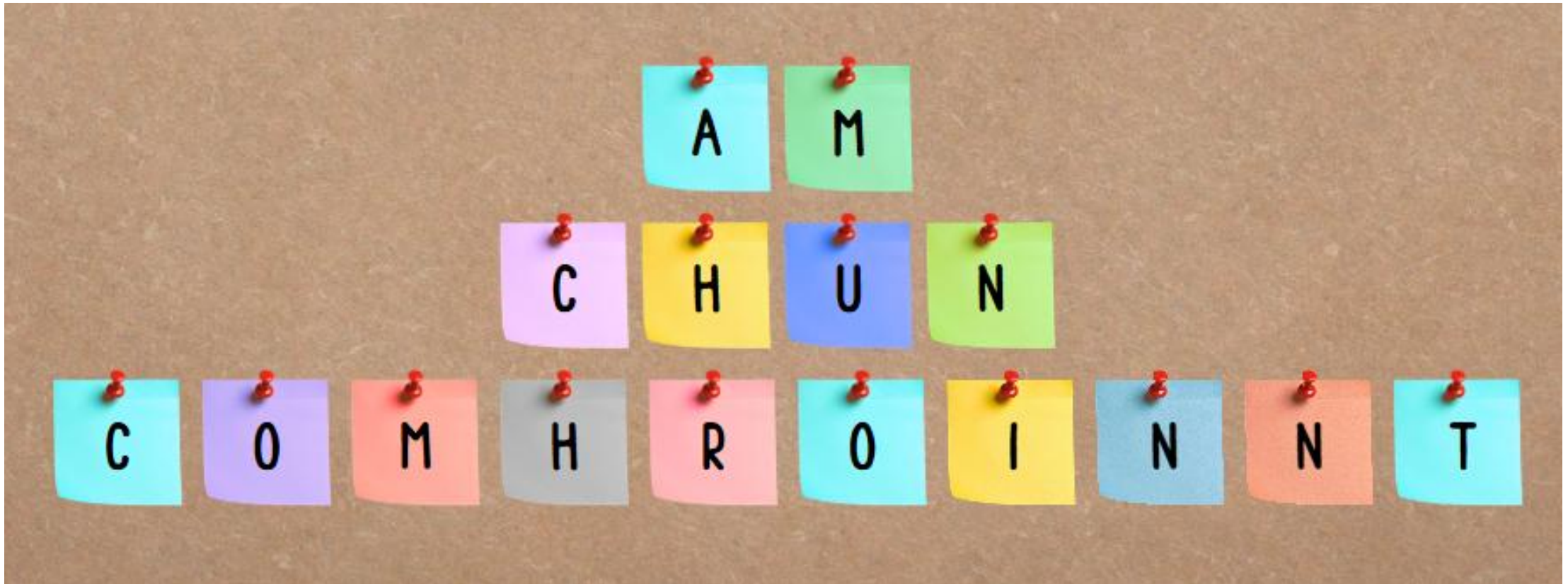
Gníomhaíocht Chomhoibríoch

D'eispéireas foghlama a chomhroinnt

Oide

Athmhachnamh

- 3 rud ón seisiún ar chuir mé suim iontu
- 2 acmhainn a mbainfidh mé úsáid astu i mo rang OSSP
- 1 chur chuige nua a mbainfidh mé triail as le mo scoláirí OSSP

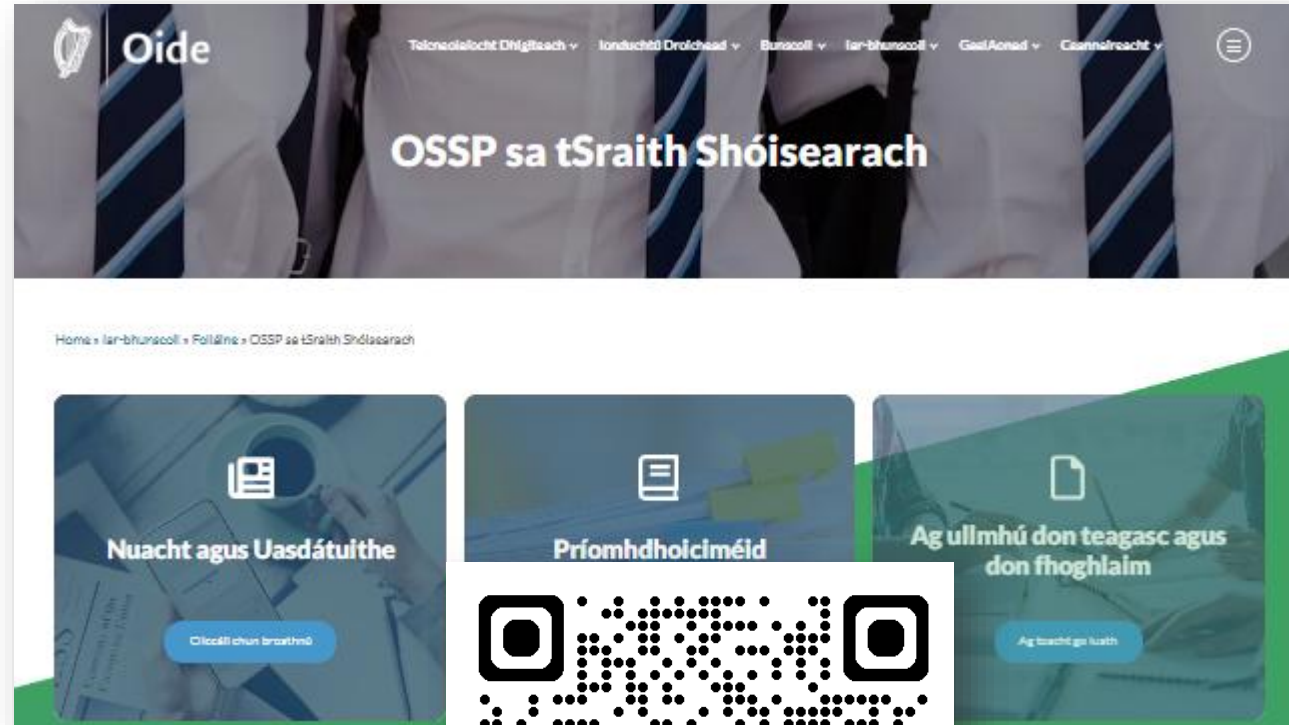

Tacaíochtaí Breise

Oide

- Liosta seoltaí Folláine
- Suíomh *Oide*
- Tacaíocht scoile
- Scoilnet
- Ag leanúint ar X

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

EFG OSSP 2026: Athraitheoirí a Chumasú

MÍLE
BUÍOCHAS